

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Furcsa szerep.

Budapest, július 10.

(v.) Nagy garral tüntetnek Khuen-Héderváry mellett és lehurrognak mindenkit, aki a leszerelés árul nemzeti engedményekről mer beszélni. Kik? A volt nemzetipárt hívei. Ennél furcsább vedlést látott-e a világ valaha? Gróf Khuen-Héderváry Tisza István ajánlotta miniszterelnökkül a királynak s most mégis az Apponyi tábora legszerelmesebb beléje. A nemzeti engedmények politikájába az Apponyi-féle memorandumból fakadt erkölcsi kényszer vitte bele az ellenzék s most mégis az Apponyi barátai törnek lándzsát a nemzeti vívmányok elejtéséért s a többségi akarat feltétlen érvényesüléseért. Hát a többség akarata volt, hogy Széll Kálmán menjen? A többség akarata volt, hogy Khuen-Héderváry jöjjön? A katonai javaslatok visszavonását vajjon a többség kívánta-e: az a többség, mely nyolc álló hónapon át kemény tusákat állt az ujoncjutalék emeléseért? A többségi akarat politikája megbukott abban a percben, midőn Széll Kálmánt elbuktatták. S ha mindaz megtörténik, amit Khuen-Héderváry a kibontakozás érdekében kíván, akkor legfeljebb az ellenzék egy részének akarata teljesül. Ha pedig meghusul a Khuen-Héderváry kibontakozási terve, akkor az történik, amit az ellenzék másik része kíván. A többségi akarat uralmát elhagyta Szent Dávid; s igazán csodálatos, hogy olyan komoly és jóízű ember, mint Hodossy Imre, ma órahosszat prédikált a Házban a majoritási elv kerülhetetlen uralmának kívánatos voltáról.

Még csodálatosabb, hogy e szónoklatát az a szűkebb elbarátai tapsolták meg a lezajlásban, akik a passzív rezisztencia idején, midőn a majoritási elvnek Széll Kálmán volt a vezérbajnoka s hivatalos szószólója, minduntalan a nemzeti engedmények árán való kompromisszumot sürgették, — hangos

rivalgással a képviselőház folyosóján és rendszeres szüggelással a sugalmazásokra hajló sajtóban. Akkor ezek az urak rosszkedvű grimaszokkal és ideghasogató fogcsikorgatással túrték, éppen csak hogy túrték a többségi elvnek azt az iparkodását, hogy az obstrukció kifárasztása után érvényt szerezzen magának; s nem bánták, hogy viselkedésük nap-nap után új olajat öntött az ellenzék tüze, sőt amikor az obstrukció néhanapján lohadni látszott, felélesztették azt a képzelődő elnökválság egyre ismétlődő hírének világgabocsátásával. És mit látunk mostanában? Most az ellenzék harcias része ugyanazt sürgeti, amit akkor a volt nemzetipárt hívei követeltek: tudniillik a nemzeti engedmények utján való kompromisszumot. S mit válaszol erre most a volt nemzetipárt? Hangoztatja a többségi akaratnak jussát a feltétlen érvényesülésre, amire akkoriban Széll Kálmán épp a volt nemzetipártot nem tudta kapacitálni. Hol van ebben a magatartásban a lojalitás és a következetesség?

Azt persze nem mondják a jó urak, hogy nem kell nekik semmiféle nemzeti engedmény. Hanem igenis mondják azt, hogy a nemzeti engedményt meghozta a Kolossváry miniszter új programja. Hát ugyan niben áll ez a nemzeti koncesszió? Talán abban, hogy az új program hallgatással mellőzi nemcsak a szolgálati nyelvet, hanem még a zászlókereszt is, melynek pedig Széll Kálmán határozottan megígérte a közöngünkkel egyező rendezését? Avagy tán abban, hogy az új katonai perrendtartás szerint a magyar ügyvédi kar a hadbírósg előtt németül lesz kénytelen plaidroizni? Avagy tán abban, hogy a közös hadsereg osztrák csapatainál szolgáló ezernél több magyar tiszt közül nagynehezen áthelyeztek hatvankilencet magyar csapatokhoz, de egyben kijelentették, hogy több nem volt áthelyezhető, mert csak ennyi kérte önmaga az áthelyezését? Hát vagy elég ez a 69, vagy nem elég. Ha nem elég, mi

jogon tállják ezt nemzeti vívmány gyanánt a jóhiszemű közvélemény elé? Ha pedig elég, akkor mért rajonganak halásan a mostani kormányért, holott ezek az áthelyezések még Széll Kálmán és Fejérváry Géza idején történtek? És még egy kérdést vagyunk bátrak felvetni. Ugy szolt-e az Apponyi memoranduma, hogy csak azokat a magyar tiszteket kell áthelyezni, akik ezt maguk kérelmezik? Avagy ugy, hogy magyar ezredbe kell áthelyezni minden magyar honpolgárt, aki tiszt minőségben a közös hadsereg osztrák részében szolgál? Mindenki tudja, hogy januárban Apponyi ez utóbbit követelte. S lám, Apponyi hívei most mégis nemzeti vívmányt látnak abban, hogy amely magyar tiszt nem maga kérelmezte áthelyezését, azt szépen tovább szolgáltatják a hadsereg osztrák csapatában. Itt valaki cserbenhagyott valamit. Vagy Apponyi a saját memorandumát, amit hinnen nem akarunk. Vagy pedig az ő követelését a saját hívei, ami jól eshetik Khuen-Hédervárynak, de amin mi aztán nem győznénk ámulni.

A többségi akarat uralmát pedig ezek az urak ne magasztalgassák. Azt korábban kellett volna megcselekedniök, amikor még volt értelme az ilyen beszédnek. Mikor a kisebb-másr elsöpört egy kormányt s egy javaslatot, noha a többség mindkettő mögé sorakozott, akkor a majoritási elv véglegesen elbukott, ugy hogy azt fel se lehet többé támasztani. S azok az urak, akik hozzájárultak ehhez az elbuktatáshoz, ne leckéztessék az ellenzékét, amely a győzelemhez a hadizsákmányt is követeli, hanem szánják-bánják, amit tettek s amit mulasztottak, és hintsenek sok, sok hamut a fejükre. S ha szerelmesek Khuen-Héderváryba, hát vagy adják okát e nagy szerelmüknek, vagy pedig keressenek valószínűbb ürügyet. Mert bigyják el nekünk: a többségi elv Bayardjainak szerepe átkozott rosszul illik hozzájuk.

TÁRCA

Olasz emberek.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Irtá: Pásztor Árpád.

Munkásemberekkel találkoztam a minap. A Kerepesi-uton ballagtak ki a Keleti-pályaudvar felé. Arcuk barna, szemük villogó, fejükön széles karimájú kalap s beszédük dallamos, mint a hullámok zugása az Adria kék vizén. Olaszok voltak. Utánuk bámultam hosszan, szeretettel, mig csak bele nem veszték az utca emberáradatába s emlékeimben nem egy kép támadt fel, melyet esztendőik előtt künn láttam verőfényes Itáliában. Van közöttük vig is, bus is, de mindegyik olasz és speciális. Mindegyikhez hozzátartozik az olasz ég és levegő. Hadd következzenek a mesék.

I.

A mozaik.

Lenk kóboroltam Szieliában. A figidindia érsének volt az ideje s a fák régen elhullatták virágaikat. A mezőkön kicsépték a gabonát, be is hordották már s a kis falura, ahol éppen akkor-tájt voltam, vasárnapi csend borult. A nép valahova buesura ment a szomszédába s a falu templomában csak az őr maradt odahaza, hogy ha kíváncsi idogének jönnek, készséggel rendelkezésükre állhasson. Mert a kis falunak nagy hírű volt a temploma. Falát valami kiváló mester mozaik freskói díszítették s az utikönyv elsöranu látvá-

nyosságának tüntette fel. Künn kóboroltam a templom előtti téren. Egyszerre csak vidám beszélgetés hallatszik a hátam mögött. Német szó. Nemsokára már csengettek is a templom kapuján. A szakállas apa és a szokásos kislőjű német mama nem igen érdekelt, de annál jobban meglepett az a kis Loreley, aki kíváncsi szemmel nézgette az igénytelen külsejű templomot. Az ajtó kinyitott és ők a sekrestye felé eltűntek. Utánuk mentem.

Oh milyen csunya asszonyok válnak azokból a gyönyörű német lánykákból. Az anya vonásaiból láttam, hogy hajdan 6 is csak olyan bájos gyerek lehetett, mint a bájos kis Loreley, aki még áhitattal hallgatta a templomszorga magyarázatát. A nap keresztülragyogott az ablak színes üvegein, az aranyos mozaik ragyogott és a sok fény egy reszketett, csillogott, mintha a falra kirakott tulvilági hegedűsök rezgették volna hur-jaikat.

A templomszorga pedig magyarázott:

— Ez a mozaik 1476-ból való. Énnél különb nincs egész Itáliában s érdekes, hogy ez a kis darab elvált a többtől és most ki lehet huzni a falból.

Ezzel az egyik sarokhoz ment és egy kis ékalaku mozaikdarabot huzott ki a falból, megmutatta, visszarakta és továbbment és tovább magyarázott.

De a kis szőke német csoda elmaradt a társaságtól. Nagy harcot vívhatott lelkiismeretével, egyideig habozott, fontolgatott, majd hirtelen kihuzta a falból a mozaikdarabot. El akarta lopni.

De jaj! A templomszorga éppen ebben a pillanatban fordult meg. Mindent látott.

— Signorina! — tört ki a méltatlankodás hangja kelébből.

— Lányom!... Gyermekeim! — sopánkodtak a szőlők, a kisasszony pedig biborpiros arcval állott a templom közepén, mintha csak a színes ablaküveg reflexe verődne rá...

De a templomszorga a nagyszakállu némethez hajlott.

— Uram! — nem lesz ebből semmi baj, sőt el is viheti az értékes műremeket ötven liráért.

A szégyenletes helyzet, a kiváló műremek, a kisasszony lángoló arca, a megbolygatott német erkölcsi világrand nem hagyott sok gondolkodni való időt s az ötven lira a templomszorga, a mozaik pedig a nagyszakállu apa zsebébe vándorolt.

Aztán eltűnt a német család. Másnap újra benéztem a templomba. Legnagyobb esodákja-somra a mozaik újra helyén volt. Megkérdeztem a templomszorgát, hogyan lehet ez?

— Uram, — felelte... — Ezt a mozaikdarabot gyárilag készítjük. Mindig ellopják külföldi kisasszonyok, én mindig visszahelyezem másnapra az új másolatot. A hasznon az apát ural osztokodom.

— De hol van az eredeti mozaikdarab?

— Azt a templom kincsei között lakat alatt őrzik.

II.

Családi boldogság.

Szinhely Róma, annak is egyik legélénkebb utja. Esteledik. A gyárak szegény munkásai hatalmas rajban tudóznak hazafelé. Színes, eleven az utca. Egyszerre torlóds támad. Az utca zarából értes, recsegő hang emelkedik a tömeg felé.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 10.

A programvita emelkedő vonalban van. Mindennap tesz egy-egy lépést fölfelé és mivel-hogy a bátrakat segíti a jószerecsé, a harcoló függetlenségiek kis csapata is mindennap kap egy kis segítséget kívülről. A mai hosszu ülés is csak egyetlen fogyasztotta az obstrukciós szónokok felamat, holott hátrán szólaltak fel. Az obstrukciót joggal hasonlította valaki Kronoszhoz, aki a saját gyermekeit eszi meg; csakhogy Kronosz ezáltal változatosságot okáért idegen eseményeket is kap a fogta hegyére, hogy tovább tartson az eleség. Ha így megy tovább, nem is fog egy-hamar megéhezni.

Első falatja ma *Bedőházy János* beszédje volt. Jóízű, fűszeres falat s a fűszeren kívül elég tápláló tartalma is volt. A szimpatikus székely tiszteletes a Kossuth-féle beszületszó-politika szembeállította azzal a magasabb etikai kötelességgel, amely a függetlenségi pártot terheli, s amely elől nem lehet kitérni az adott szó szentségének hangoztatásával. Sűrű és élénk helyeslés bizonyította, hogy a harc emberei nemcsak elegenden vannak, de harcolóik is van elegendő.

A következő szónok, *Hock János* a jobb-középen állott fel, a volt nemzeti párt soraiban, *Szentiványi Árpád* és *Hodossy Imre* tőzsomszedságában. Ez volt ma az első segítség kívülről. Még pedig jó segítség, nemcsak kvantitásra, hanem kvalitásra is. Hosszu, kiadás beszéd, szapora elmésség, sok pikanteria, nagy külső hatás. Kiválóan pikáns, de kevésbé épületes volt *Hock* beszédjének az a része, amelyben a nemzeti követeléseket kérte számon, s amely zajos tetszéssel találkozott az egyik oldalon, zajos tiltakozással a másikon. A zajos tetszés a szélsőbalról jött; a zajos tiltakozás pedig a jobboldalról természetesen. De nem ám az őszabadelvűek soraiból, hanem *Hock* legközelebbi fegyvertársai, a volt nemzeti pártiak részéről. Bizony pikáns volt ez és kevésbé épületes. Mikor beszédje vége felé *Hock János* kijelentette, hogy a pártfegyelmekből összetörni és kilép a szabadelvűpártból, a harcoló ellenzék tapsal és éljenzéssel tüntetett mellette, s mikor befejezte, az új fegyvertársak tömegesen siettek vele kezét szorítani.

Félkettő volt ekkor és *Lengyel Zoltán* már közszóval a torkát, a hogy a hátralevő viát egy kis házközabálmagyarázattal, vagy mivel, elkedélyeskedje. De nem volt rá szükség, mert vártalan segítség jött az ellentáborból, még pedig egészen alapos segítség. *Hodossy Imre* szólalt fel, nagy hálára kötelezve az obstrukció ellenzékét, nemcsak azzal, hogy beszélt — még pedig körülbelül fél-

háromig — hanem azzal is, amit beszélt. A volt nemzeti párt vezéralakja *Hock János* beszédjének a hatását akarta gyöngíteni, de ez nem sikerült neki. Ellenben éppenséggel nem akarta az obstrukció álláspontját erősíteni, de ez viszont fényesen sikerült neki. Elkövette ugyanis azt a furcsa anakronizmust, hogy a többségi elvet szegezze szembe az obstrukcióval — most. Az ellenzék kacagva kérdezte:

— Mért oly későn? : : :

És miközben a többséget aposztrofálta nagy komolysággal, azalatt egyszemre rápökölték felé a közbeszólások a — többség padjairól. Ugy, hogy szinte már anakronizmusnak látszott nemcsak a többségi elv, hanem a többség is. De ez már, megvalljuk, egyelőre csak látszat volt. Egyelőre békeességben ülnek egy táborban *Hodossy Imre*, aki a Bánffy parlamentjét törvénytelennek mondta, meg *Dániel Ernő* és *Székely Imre*, akik ezt a mondatát dezavualták; és *Hodossyék*, akik nemzeti vívmányokat követeltek *Székely Kálmántól*, együtt támogatják az őszabadelvűekkel *Khuen-Héderváryt*, aki nem hozott nemzeti vívmányokat, hanem hozott klotúrt, meg minden egyebet.

Furcsa világ ez nagyon. Amiről azt mondják, hogy valóság, az anakronizmus, és ami anakronizmusnak látszik, az valóság . . .

A képviselőház ülése július 10-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Tallán Béla.*
A kormány részéről jelen vannak: gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Láng Lajos*, *Tomassics Miklós*, *Wlassics Gyula*, *Darányi Ignác.*
Elnök: Megnyitja az ülést. A mult ülés jegyzőkönyvét előolvassák és hitelesítik. Előterjesztik az irományokat.

(A miniszterelnök programja.)

Bedőházy János: Sok szót esett itt az adott szóról, majd párthatározatról. A 48-as párt adott szavának sziklaszilárdaságára építettek — amint mondták — Kossuth Ferenc és *Khuen-Héderváry*. Az országban az a német keletkezett, hogy a bán kormányának megalakulása és a 48-as párt állásfoglalása között ok és okozati összefüggés van. Ez aztán még nagyobb bonyodalmaakra vezetett. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Pedig, amint a miniszterelnök és Kossuth nyilatkozataiból kitűnik itt formálisan a szó nem is kötetett le. Egész más két férfi között a magánéletben vet beszületszó. Ilyen a privátéletből merített alakosságot a politikába átültetni nem szabad. Mert ha igen, akkor miért foglalta el a bán a miniszterelnöki bársonyszékét, minek ment el oda vezérnek kellemetnietni magát, ahonnan *Darányi Ignác* mostani miniszterelnökségét segélyelve kitessékelték.
Kolló Lajos: Az ajton kidobják, az ablakon visszajön. Katonai beszálalás.

Bedőházy János: A másik kérdés a párthatározat amelyet olybá tüntetnek fel, hogy a függetlenségi párt határozata tette lehetővé egy 67-es kormány megalakulását. Erről szó sem lehet, mert ez szexuális aberratio volna. Itt csak egy megegyezés tudomásul-

vételé forgott szőnyegen, amely a kibonyolódást lehetővé tegye. Ennek a szóló sem lett volna ellensége, ha egy erre alkalmas egyénnel állottunk volna szemben. De ez nem történt. A függetlenségi párt az önálló nemzeti hadseregnek híve, de azért az nem áll, hogy a részletek megvalósításáért ne küzdhetne. Ez csak elvi álláspont. És az volt mindig a párt baja, hogy mindig csak elvi jelentőségű kinyilatkoztatásokra szorítottok, csak élő tiltakozás volt. De hát a többség soraiban is kellett volna na akadni legalább egy csoportnak, a volt nemzeti pártnak, amelynek ügyekeznie kellett volna arra, hogy egy lépéssel közelebb jusson aspirációihoz. Mindannyiát azonban lekötö a pártkötők s ez eredményezi aztán azt, hogy a császári abszolút akarati itt mindig érvényesülhet. Miért nem tesznek a többségen mások is ugy, mint *Vézi József*, aki lerázta magáról a pártkötők békiyját? Nem pártfegyelm, hanem az elvek egyszerűsége kell, hogy tarisza össze a pártot. Ime, ezelőtt kilenc évvel meg egyértelmű volt szabadelvűségben a liberális párt, amikor a bán visszastátította. Am az utóbbi négy év alatt *Székely Kálmán* vagy *Vézi József* érá a alatt bevették magukat a bomlás csirái a nagy pártba s ez *Tisza István* visszastátításánál nyilvánvalólag megnyilatkozott. És jött a bán, senki se hívta, senki sem marasztotta s mégis a nyakunkra ült. Csak *Vézi József* lépett ki egyedül a kormánypártból, ez azonban, fájdalom, nem sokat változtatott a helyzeten.
Vézi József: Splendid isolation.

Bedőházy János: A függetlenségi tábornak nem kell egy pártfegyelmre tekintenie, itt megvan az egyértelműség az elvekben. Az a meggyőződés, hogy az ország csakis függetlensége kivásával lehet boldog s hogy ezt kivívja, csak az akarat hiányzik. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) A jelenlegi pártalakulások nem tartja helyesnek; nem a parlamentarizmus mondot esődött, hanem a mostani pártmórtülés. Foglalkozik a miniszterelnök programjával, amelyben nem talál semmiféle célt a parlamenti munkálkodás részére. Aztán oly homályos a beszéde a grótnak, hogy minden kijelentésének sokféle magyarázatot lehet adni. Egyes programpontjait meg, úgy látszik, esetről-esetre akarja megalkotni. Szivesen letenné a fegyvert, ha a miniszterelnök megnyugtatta volna a szót, de ez nem történt. Hisz katonai engedményeket nem kapunk, sőt, amint tudjuk, a gróf ur a klotúrtól, a parlamenti erőszaktól sem riad vissza. S vajjon mi lesz akkor, ha az ellentállás egyetlen módjától, az obstrukció legyérőitől is megfosztatunk? A kormányelnök szabadelvűségében sem bizik, mivel az még nem elég, hogy az egyházpolitikai javaslatokra szavozott. Midőn golyó van a hasunkban, ideálitánunk elibénk egy rébuszt, a miniszterelnököt. Szóló próbálta a rébusz megfejtését, de ez neki nem sikerült. A miniszterelnök programját, bemutatkozás tudomásul nem veszi. (Élénk éljenzés a szélsőbaloldalon, a szónokot számosan üdvözlik.)

(Hock János beszéde.)

Hock János: Mikor a knidusi művész a phároszi toronyt felépítette, annak gránitból ősszerakott talapatára belevészte a szignaturáját a phároszi torony külső vakolatára, aztán nagy betűkkel odafestette a királyné nevét. Rövid idő múlva jött egy vihar és egy földrendés, a toronyról a vakolat lehullott és egy szép napon bámulva olvashatták a nyerskövekről a hajósok: „Sostrates a knidusi Desiphanes fia: a tengerek mentő isteneinek”. Ez a kép jut nekem eszembe, mikor a politikai helyzetek alakulása tekintek. Nekünk is volt egy világitó Phároszunk, aki mint egykor a mesebeli ródusi szobor, két ellentétes világot tudott a nagyságával összekapcsolni. De jött a vihar, a földrendés, a szobor ledőtt, a phároszi torony vakolata lehullott és egy nap bámulva láttuk mi is, hogy *Székely Kálmán* neve eltűnt és helyén már gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök neve ragyog. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Mily szédítő gyorsasággal ment végbe mindez! Az ország fel sem csudott a kábultságából és már ott láttuk a törvényhozás nagy részét, amint a kapuk elé vonul, hogy hódoljon a gőztes Miltiadésnek. Valóban elmondhatjuk mi is Hamlettel: O gonosz Hamarság. Még jótórnám az a vakolat is ott hever a porba hullott névvel együtt a torony lábánál és máris látjuk az új név fénykörében evezgetni a szerencsehajósokat, hogy hódolatlak bemutatás a tenger mentő isteneknek. (Igaz! Ugy van! Taps a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Nagyon szép!) Ez a rohamos átalakulás engem egy pillanatra nemcsak meglepett, de gondolatokat is ébresztett bennem. Visszaemlékszem a közelmúlt, amikor a nemzeti-párt két évtizedre nyuló küzdelméi után beolvadt a szabadelvűpártba, hogy tiszta fegyereit felajánlja *Székely Kálmán* magasra tartott lobogójának védelmére, amely lobogó nemzeti színeire akkor, mindnyájan tudjuk, a jog, törvény és igazság volt devizúli leírva. Ez a pártgyűlés kétségkívül mind a két árnyalattól kezdetben bizonyos önfeláldozást és bizonyos lemondást követelt. Kétségtelen, hogy ha ez az egyesülés nem csupán külső alakai egyezőre törekszik, rövid idő alatt sok hasznos szolgálatot tehetünk volna hazánk javára, díszöségére. De ma már mindenki tudja, hogy ez a pártgyűlés nem valami nagyon jól sikerült. (Mozgás és derűltetés a bal- és szélsőbaloldalon.) Nem gyűlés volt ez, hanem inkább keveredés. (Derűltetés a szélsőbalalon.) És nem elvi közösség tartotta össze mindjárt a pártokat, hanem *Székely Kálmán* egyénisége, (Igaz! Ugy van! a szélsőbalalon.) a jövő reményeire és az egyesek öntudatában a multból átrökölt bajtársi érzések megbecsülése. Csak olyan századvégi igrig volt az melyet nem a szeretetnek ösztönös rajongása kötött, hanem a politikai helyzetnek a célszerűsége, a bázasztársak pedig csak a világy szemében enyegtek, csak külső látszat megővésására törekedtek, benső bizalmas otthonukban ellenben állandó gyauakvással türekszték egymást, mert mindegyik tudta, hogy

III.

Szerelem.

Máltából Szicília felé voltunk utban. Az ég boros és balsejtelmekkel telve, a tengeren nehéz köd. Lomba, rengő hullámok mosták a hajó oldalát s a fedélzetten fáradt, álmos emberek üldögéltek, mert a hajó reggeli négy órakor indult utnak s korán kellett kelni az utasoknak.

A második osztályon utazott egy olasz költőnőcső. Férfikíséret nélkül érkezett azelőtt való nap Palermóból Máltába, de a gyarmati törvények értelmében magános külföldi nőnek, ki-nek se utteleve, se vagyonra, egy napnál tovább nem szabad Máltában tartózkodnia s ezért más-nap hazaköltöttek. Szólantul, elmélázva ült egy kötélesomon s fejét tenyerébe hajtva, bántul a messiségbe, hazája felé. Arcán valami ideges nyugtalanság uralkodott, szeme bus és szomorú fényű volt s fekete hajja sötét árnyékokat vetett halvány arcára.

A szelepből süvöltve tódult ki a gőz. Kikötőbe értünk. Hamar összeszedte holmiját és sietve indult a hajóhíd felé. A molón egyszerre felkiáltott:

— Carló! Carló!

A következő pillanatban két lővés reszketette meg a levegőt. Az asszony vértől boritva rogyott össze, a férfit pedig már rendőrök ragadták tovább . . .

— Megesalt! Elhagyott! — hörögte a rendőrök kezében s szeméből nehéz könnyek peregtek alá . . .

Olasz emberek, olasz erkölcsök!

Egy utcai kereskedő árulja és kínálgatja portékáit. Hatalmas gyűrű támad körülötte. A szálás ember egyszerre csak elhaltat, felemel egy játékfigurát s magasra tartja.

— Urak, hölgyek, mi ez? — kérdezi kíváncsiságot ébresztő hangon.

— Bábu! Bábu! — kiáltják az utca subancái.
— Maguk azt hiszik, hogy ez bábu! — folytatja tovább az Olesó-János. — Oh mennyire vednek. Ez itt családi boldogság: minden család boldogsága! — teszi hozzá a nagyobb nyomaték kedvéért.

— Hogyan? Mért? — zug végig a tömegben.

— A dolog igen egyszerű. Gondolja meg, uram, hogy most hazamegy, — fordul hirtelen egyik hallgatójához. — Odahaza felesége várja már a vacsorával. Az üzletben, vagy a munkában kellemetlensége volt, főnöke ideges, házsártos volt, s egész este ez jár eszében. Felesége kérdezi, hogy mért olyan szótalan? — Ejhl! hagyj békét. . . Aztán sirni kezd a gyerek. Zaj, lármátől be az egész lakást s maga dühösen kiált fel: Aji! Mért is házasodtam meg! — Lássá, uram, ha azt a játékot megveszi, mindennek a kellemetlenségének vége van egyszerre. Mert innen egyenesen hazamegy.

— Mit hoztál, apuka? — kérdezi kis fia.
— Játékot, gyermekem, — fogja válaszolni.
— Játékot! — örvend a gyerek, nyakába esimpaszkodik, az asszony mosolyog, maga vidám, megelégedett és a családi kör boldogságában elfelejtü az élet sivár kellemetlenségeit s a főnök gazdságait . . .

Ezért családi boldogság ez a játék, ezért vegye meg, uram. Csak egy lira az ára . . .

tíkos főkéjében mindegyik más-más ideálnak a fényképét rejti. (Élénk éljenzés és taps a bal és szélsőbaloldalon.) Így voltak meg az ugynevezett egységes pártban a különböző pártnyalatoknak a maguk külön-külön házi istenei. Azoknak volt igazuk. akik ezt a pártgyesülést teljesnek nem jósoiták. Beüthy Akos barátomnak. (Felkiáltások a baloldalon: Éljen Beüthy Akos!) aki ezt természetellenes frigynek tartotta. Hiu az a reménykedés, hogy bajtársi közösségben lehet egyesíteni az ellentétes elemeket, azokat, akik multjuknál, küzdelmükönél, érzéseiknél, szóval, egész politikai alaptermészetükönél fogva ellentétesek. Hát szeretném én látni azt a vegyest, aki a tüzet a vizet össekvereli. Nem lesz abból létrehozható új elem soha, legfeljebb csak szén és salak. Pedig ez a teljes egyesülés új eszmék, új erőket is vihethet volna bele a korhad partéleibe, friss vért a hervadt szervezete. Csak hogy ezen mesterségesen összerántott erőnek egyesítése nem hogy nem erősítette, de sőt — megbénította, meggyengítette egymást. Ez volt az oka annak, hogy Széll Kálmánnak jóakarattól duzzadó rendszere mindenben csak félrendszabályokat tudott elérni, pozitív sikereket helyett negatív eredményeket, s azért kormányzata csak tisztító rosta volt, de nem vetőgép. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) A közélet kinövésait, a pártpolitika durva visszaéléseit az önző és hatalmi érdekek rendszerének fátynújaitásait szerencsés kézzel nyesegette, de már a nemzeti élet mélyébe belemarkolni és nemzetemutató alkotásainak gyökereit oda a mélyebb rétegekbe lerakni nem volt képes. (Taps a baloldalon.)

Hóck Lajos: Ez az igazi kritika!

Hóck János: Ugy járt, mint egykor a Nebemias vezetés alatt templomot építő zsidók. akik csak fékezéssel dolgoztak, mert a másik kezükben olyton a kardot kellett forgatni, hogy az épületet fenyegető martaloktól is megvédelmezzék. A javarészt tehát annak az energiának, amelyet a nagy alkotások minden kiváló államférfinél megkövetelnek, mert hiszen minden nagy munkának vérből, könnyűből és verejtékből kell megisztulnia, ismétlem, annak az alkotó energiának javarészt a benső, lappangó ellentéték elsimítására kellett fordítania. Ezért tudott csak állandóan a kompromisszumokkal kormányozni. De azért az ő rezsimjében a nemzeti élet fejlődésére becses anyag fog maradni az alkotás, amelyet a volt nemzetipárti rendszerből oda átvett és részben az ő kormányzati programjába bele is illesztett. Ilyen a választások tisztasága, a kuriai bíróságokról szóló törvény, az üzleti és gazdasági tevékenységnek kiküszöbölése a közéletből, a pártatlan igazságszolgáltatás, a sajtószabadságnak és a gyűlésekhez jognak szenteltartása és azok a szociális reformok, amelyeket utjabban megindított, s amelyek a legközelebbi jövőnek nagy kérdései.

Suzáth Ferenc: Eljön a keresztény-szociálisizmus!

Hóck János: De kétségtelen, hogy mindezek az alkotások, amelyekre ráuntattam, Széll Kálmán kormányzatának emlékoszlopai és ő ezek az emlékkövekre bátran felrhatja sajátkezüleg ezt a klasszikus mondat: „Eregi monumentum aere perennius”, oszlopot emeltem magamnak, minden éronél maradóndóbat. Már most ha nézzük ezt a nemzetet újateremtő munkát, amelyet Széll Kálmán rendszerében mi is támogatunk, akkor, azt hiszem, könnyen megértethetem a t. Házal, mi volt az oka annak, hogy a unjonutalek emeléséről szóló törvényjavaslatot mi nem támadtuk s elene állást nem fogtunk. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Egyszerű és világos feleletet adok reá. Először is a fő ok Széll Kálmán hasznos kormányzati munkájában és egyéniségében és abban a bizalomban volt, amelyvel az ő politikai hitelle, az ő értelmi képessége, korrek hazafias gondolkodása és kipróbált nemzeties irány alatti viselkedése. Nekünk garancia volt az ő egyénisége, hogy a katonai kormányzat tulköveleléseivel szemben csak oly koncessziókat tehetett a kormányelnöki székéből, amelyeket védőképességünk az idegen véderő fejlesztésének európai versenyében túllünk is feltétlenül megkövetelt. De még ez az erkölcsi biztosíték sem volt elég. Nemzeti vívmányok, koncessziókat kértünk, amit nekünk Széll Kálmán nyilant és határozottan megígért és kilátásba helyezett. (Mozgás a jobb oldalon.)

Okolmányi László: Ne diskuráljanak! (Nagy zaj és mozgás a jobb oldalon.)

Hóck János: Mi pedig akciószabadságunkat a jövőre teljes mértékben lenntarintva kijelentjük, hogy a nemzeti vívmányok egyik részét az unjonutalek megszavazásának egyenértékű gyanánt tekintjük, másik részét, amelyet — jól megjegyezzük — Széll Kálmán meg nem ígért, de meg sem tagadtott, csak kilátásba helyezett, a véderő-törvényjavaslatnak tárgyalására halasztottuk, hogy ott fogjuk nyilant megvitálni és magunkra néve a párikérdést felállítani. Ez volt az a kompromisszum...

Bolgár Ferenc: Debog!

Hóck János: Ha tévedek, Bolgár t. képviselőtársam lesz szives kijavítani. (Zaj.)

Olay Lajos: Nagyon helyes mert Bolgár barátunk már mást mondott! (Zaj a jobb oldalon.)

Hóck János: Bocsanatot kérek, én kérdem a t. Ház bármely tagjától, vajjon nem így történt-e ez az elterjesztés szóról-szóra? (Mozgás a jobb oldalon.)

Földnyál Géza: Így történt! (Zaj a jobb oldalon.)
Hóck János: Hogy Bolgár Ferenc t. képviselőtársam nézete mennyiben eltérőtől, azt majd fogjuk hallani. Én állítom, hogy ez volt a nemzeti párt követelese. Ezt tudom. (Mozgás a jobb oldalon. Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Bolgár Ferenc: Ez egészen más! (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Drakulics Pál: Nyilant, pártkonferencián tárgyalott. A kommunikék így szótak róla! (Zaj a szélsőbaloldalon és felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Hóck János: Kétségtelen, t. képviselőház, hogy itt egy bizonyos zavarával állunk szemben, nem a fogalmaknak, hanem a kifejezéseknek, mert mindnyájan egyet gondolunk, de a gondolatot más és más szavakba burkolva említjük meg. (Igaz! Igaz! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Olay Lajos: Hol van a memorandum? Lássuk!

Hóck János: Igaz, hogy a szabadalvupárti egyetemesen magáéval tette, de azt csak nem tagadhatjuk, hogy az a mozgóma a volt nemzeti párt kebeléből indult ki, amely régi nemzeti programját a katonai követelésekkel szemben az alkalomból felvette és annak egy részét megvalósítva, a másik részét megvalósítását a véderőtörvényjavaslat módosításához költötte. (Mozgás a jobb oldalon. Halljuk! Halljuk! a bal- és szélsőbaloldalon.) Abban az irányban pedig, hogy azt, amit a volt miniszterelnök ur magáéval tett, a szabadalvupárt teljességgel osztotta, nem lehetünk kétséges, hiszen arról mindnyájan meg vagyunk győződve.

És most kérdem én t. Ház, hogy ily viszonyok között megtagadhatjuk volna-e Széll Kálmán egész rendszerével szemben a közösséget egy részlektérsé debate, mikor a nemzeti követelések második részét szintén az ő kormányzata kilátásba helyezte? Mi tehát az időszerűség elvénél fogva az ő rendszerének tamarására nem vállalkozhatunk mert ha megtagadott volna vére szemben a közösséget, jogosan visszabullott volna reánk a vezér oserbehagyásának és a politikai árulásnak a váda. (Igaz! Igaz! a bal- és szélsőbaloldalon.) Az föltétlen bizonyos, hogy nekünk ősi törvényes jogaink vannak a hadsereg magyarországhoz, a nemzeti vívmányokhoz. De ennek az országnak mindig voltak ellenségei, sajnos még a trón közelében is, s így könnyű volt a gyanúsításnak, a bizalmatlanságnak konkvált odafent a szivekben elhinteni. Mindannyian tudjuk, hogy milyen nehéz még mai napig is a kü földön megmagyarázni a mi sajátosság állami életünket. Az idegen embernek az a legelső kérdése: „Hát van-e hadseregük is?” Ilyenkor az ember habozva azt mondja: „Kérem, elvbem, jogilag van.” (Derűtség baloldól és a szélsőbaloldalon.) De azért megmosolyognak bennünket, mert azt mondják: „Egy millió elvbem ellen nem szegszet fegyvert nagyon könnyen le tudok győzni egy izmos karral, amelyben egy fényleges pörlyű vagy fényleges kard van.” (Derűtség és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Jellemző, t. Ház, az a teljőség, amelyet éppen erről a mi állami helyzetünkéről csak a belgrádi véres katasztrófa idejében egy előkelő szerb állami tisztviselő nyilantított. Beszélgetés közben felemlítettem, hogy Európa népei esetleg ezt a királylykosságot megtorolhatják. Akkor közbevetődött: „Kérem, ehhez Európának semmi köze, az a nemzetek és a királynak belügye.” (Derűtség.) Mikor pedig azt mondtam, hogy nem egészen így áll a dolog, mert végre is ott egy királylykosságot történt, ami az európai népek közkerülési fellogzásába ütközik és végre is az a katonai felesküdtöt hűségese híve és szolgálja az ő királyának, ő azt felelte: „Önöknek igen, de minálunk nem; nálunk nemcsak a királynak, hanem a nemzetnek is felesküdtöt híve és szolgálja az a katon.” Éppen ezért azt a büntényt ők más szemmel ítélték meg, mint itélük meg mi, mert — végül azt mondta — „mi tehetjük, mert mi nemzet vagyunk!” (Mozgás és derűtség a jobb- és baloldalon.) És mi? „Hogy beszélhetnek önök nemzeti életről nemzeti hadsereg nélkül!” (Mozgás és derűtség a jobb oldól. Helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) A mi nemzeti érzésünk ott fekszik összezsugorodva, ha nem is velünk szemben ellenséges, de nekünk legalább is idegen szellemű véderő Proorustes-ágyában és a mi államférfiaink ahelyett, hogy a nemzeti erőt teljesítsék, a nemzetet nem magas eszméknek felé röpülni tantják, hanem eszathatalan dogmákat hirdetik hogy az állami életéről tilalomlájához, a véderőhöz pedig ne nyuljon, mert amely napon annak gyümölcsöt éivezed, halálnak halálával halsz meg. (Igaz! Ugy van! Éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.) Nohát nekem elég volt a hazugságok ezen meghunyszködéséből. (Hosszas, élénk helyeslés, éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Elég volt!) Mindezt látván, megesküdtem, hogy soha semmitéle oly politikai szempontot vagy irányzatot amelynek az én lelkiismeretem elientmond, opportunítási szempontból támogatni nem igok. (Élénk helyeslés, taps és éljenzés a szélsőbaloldalon. Mozgás a jobb- és baloldalon.)

A nemzet történelében ritkán vannak olyan lélekemelő, magasztos hangulatok, amidőn milliók szive egy eszmének közösségében dobbant össze. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Amikor az egész nemzet érve említi egy politikai gondolatnak közösségében mozog. Oh, t. Ház, az ilyen ünnepes hangulatokat az adósokkal lezuhanyozni nem szabad! (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Mert a legkesedő tömeg hasonlít ugyan a költözöködő szardínia-rahoz, milliókat lehet ilyenkor egy halóba belekeríteni, de ha azt az alkalmas pillanatot elmulasztottuk, az a legkesedő tömeget mint a szardíniát, konzervnek elrakni nem lehet. (Hosszantartó éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Másodszor, mi helyt itt nyilant bejelentett obstrukció folytán ezt a véderőben megállapítandó nemzeti követeléseket a politikában nyilant központjává tettük, vagy magyarosan kifejezve, a tenyrlényünk e dologban összekasztottuk, akkor nekünk felretolnunk többé a döntést nem lehet, mert tényleg veszedelmes precedens alkothatnánk. Én legálabb úgy tudom, hogy minden jó magyar gazdaszszony panaszokdók arra a kötlős tyuara, amely két hétig gyönyörűen illi a tojást, de a harmadik hétben azzal az ehatározással száll a fészékbe, hogy majd alkalmasabb időben fogja a tojást kiköltölni. (Hosszantartó, élénk éljenzés, derűtség és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

És én nem tudom elhinni, hogy gróf Khuenedváry ur Bécsben keresztül nem azért jött ide a miniszterelnöki székbe, hogy kormánypárti program-

jával előkészítse legalább is az utat egy jövő kormánypárti terrorizmusra. (Taps. Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon. Mozgás.) T. Ház, a miniszterelnök ur politikai arculatát, azt hiszem, sem én sem az országbani senki más tisztán és világosan nem ismeri. Ismétlem, politikai arculatát. Ugy vagyunk vele, mint az „Ezeregy éjszaka” meséjében a királyfi, amikor történetét később Jókai is feldolgozta, ha jól emlékezem, „Perozes”-ében. Annak az arab királyfinak egy szultán odaküldte leányát menyszonyul. A szultána diszbe öltözve, illatszerezrel belocsolva, festékekkel kikenve lépett a király elé, s a környezet rögtön elbámult, hogy „micsoda tuda arc”, „micsoda remek termet”, de a királyfi így szólott: „Még nem látlak!” Ekkor a szultána leletle fejről a csipkekendőt, leletle vállairól a kaszmir szawlet, de a királyfi azt mondta: „Még mindig nem látak.” (Derűtség a jobb oldól. Halljuk! Halljuk! a bal- és szélsőbaloldalon.) Végre amikor már pongyolában is bemutatkozott, azt mondotta a királyfi: „Mindaddig nem látak tisztán, amíg le nem mosod arcodról a festéket.” (Derűtség.) Nos hát, t. Ház, én világosan most sem látok és lelkiismeretemmel nem vagyok tisztában, nem vagyok meggyőződve arról, hogy a miniszterelnök urnak a politikai helyzetéből kreált állásán, politikai arculatján mennyi az egészséges magyar szíve és mennyi a bécsi pirosít. (Hosszas, élénk taps és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.) Nagyon kérem a Házat, méltóztatás- nekem egy kis színetet adni. (Helyeslés.)

Elnök: Az ülést tíz percere feljűgyszem.

(Szűnet után.)

Hóck János: T. miniszterelnök ur, azt mondják önről. (Halljuk! Halljuk!) hogy jó magyar. Viszont azt is hallottam, hogy az én felségese királyom önben feltűnően megbizik. Lépjön tehát ön az ön magyar szívével oda, nemcsak a nemzet, hanem a dinasztia érdekében is, a trón elé és mondja meg: Felséges ur, minden szurony, amelyet a magyar hadsereg kezébe adunk a trónnak, a dinasztának legbiztosabb erőssége. (Taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Ez a nemzet történelmi multjánál, hagyományainál fogva királypárti, ez a nemzet királylykosságot még nem vedemtedt soha, ez a nemzet Szent István koronáját szentségnak tekintni, nemzeti ereklények, amelyet templomban őriz. Adjuk meg tehát neki az a legelső önértetének megelől nemzeti intézményt. A legközelebbi jövő ugys megint a germán és szlav eemek retentéss összeroppanása lesz; talán ez az idő nincs is messze. Mondja meg miniszterelnök ur a királynak: Felséges ur, 800.000 magyar kard fog krepülni hüvelyéből, hogy ezt a világ-kérdést csomóában ketté vagni segítsen, mert itt a Közép-Duna vidékén most sinos más a világ-fajokat ellensúlyozó erő, mint az egyetlen magyar nemzet. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

A vélemények szabad közödésének minden pártzsarnokosk utat állja. Ezért akarom én ma, nyilant bejelentve részemről, a pártkeretnek nyugét összeszűrni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A miniszterelnök ur határozatlan, szintelen és az én nemzeti eszmémekkel nem kongruens álláspontját el nem fogadom. (Hosszantartó, többször megújuló zajos helyeslés, éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon. Szónokot szamosan üdvözlik.)

(Hodossy Imre.)

Hodossy Imre: T. képviselőház! (Nagy zaj és mozgás. Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Eljen Hóck! Hoinap! Hoinap! Felkiáltások a jobb oldól: Halljuk! Halljuk!)

Pólnyál Géza: Eljön a főváros harmadik ellenzéki képviselője! A többi után van!

Szeitványl Árpád: Mindennek van határa. (Zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Eljen Hóck!)

Szatmáry Mór: Igaz, mindennek van határa, még a lemondásnak is! (Halljuk! Halljuk!)

Elnök: Csendet kérek.

Hodossy Imre: Alig remélhetem, hogy azon ragyogó szónoklat után, amelyet mostan hallottunk Hóck János t. képviselő urtól, az én szerény telettegen itt bármely csekély figyelmet is keltsenek. (Halljuk! Halljuk!) De amit a képviselő ur mondotta, én is azt valom, hogy mindenki köteles a maga meggyőződését nyilant kijelenteni. Első feladatom, hogy azokra reflektáljak, amiket előttem szóló t. képviselőtársam itt eladott. (Halljuk! Halljuk! Zaj és mozgás baloldól. Halljuk! Halljuk! a jobb oldól.)

Elnök: (Csenget) Ne méltóztatassanak a szónokot zavarni, hanem méltóztatassék ő nyugodtan meghallgatni. (Egy hang jobb oldól: Hóckot meghallgattuk nyugodtan, tessék Hódosyit is meghallgatni.)

Hodossy Imre: Megkísértem kivenni, hogy mi volt volatéppen a képviselő ur előadásának politikai tartalma. Ő azt emelte ki, miszerint a volt nemzeti pártnak a volt szabadalvú párttal való összeolvadása nem sikerült. Azt mondja a képviselő ur, hogy ez nagy nehézségekkel járt az előbbi miniszterelnök ura néve, hogy valamit akolsson, mert örökösen akadályokba ütközött, mint azok a zsidók, akik képtelenek voltak egyik kézzel a kardot forgatni. (A másikkal pedig építkezni. Ezt perszifaláta ő abból a szempontból, hogy ott egy igen erőszakos helyzet jött létre, amely alkalmatlanná tette alkotásra a pártot és megakadályozta Széll Kálmánt az alkotásban. Azonban a t. képviselő ur ezen nagyon perszifalát pártgyesülésre néve mégis kénytelen volt elismerni, hogy Széll Kálmán azalatt az idő alatt, amely az egyesülés óta lefolyt, egy egész sorból hozta létre az áldos alkotásoknak. (Ugy van! a jobb oldól.) Azt mondja a t. képviselő ur, hogy a volt miniszterelnök ur azokat másképp, mint beolvadt nemzeti pártunk a segítségével, keresztülvinni képes nem lett volna. Én nem kerese, hogy ugy van-e vagy sem. Hiszem, hogy a nemzeti párt beolvadása lényegesen megkönnyítette azokat az alkotásokat,

De akkor, t. képviselő ur, hogy lehet olyan kicsinylőleg beszélni arról, amit mi akkor tettünk, midőn 20 éves meddő fáradozás után arra adtuk magunkat, hogy mintán Széll Kálmán bizonyos előfeltételeket teljesített, nevezetesen biztosította a választási szabadságot, az inkompatibilitási törvényt megfelelőleg módosította és újraalkotta, belépünk mi akkor abba a pártba és segítők azokat az urakat abban, hogy létrehozzák azokat az alkotásokat, melyeket maga a t. képviselő ur is megdicsért. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Ha én nézetem érdekében alkotásokat tudok létrehozni azáltal, hogy egy pártba belemegyek, akkor azt megteszem, különösen ha tapasztaltam, hogy azon kívül létrehozni nem tudok semmit. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középben.)

Szatmári Mór: Huszesztendők múltját ugyan csak lebeszélte! (Nagy zaj a jobboldalon és felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Rakovszky István: Az inkompatibilitási törvény az ellenzék akciójának eredménye! (Zaj a jobboldalon. Felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Hodossy Imre: Ugyanaz áll arra a kérdésre nézve is, amely ma a legaktuálisabb, t. i. a hadsereg kérdésére nézve. Midőn Bánffy kormányzata megalakult, Bánffy részéről szintén történt egy lépés abban az irányban, mintha ő a nemzeti pártnak az akkori kormánypárttal való egyesítését kívánta volna. Az első szava azonban, amelyet gróf Apponyi Alberhez és társaihoz intézett, az volt, hogy ő igenis hajlandó ezen egyesítésre nézve tárgyalni, de a katonai kérdéseknek teljes kizárásával, mert azokon semmi néven neveződik, egy hajszálnyit módosítást sem engedhet. Természetes dolog, erre a jeleletre az volt, hogy akkor pedig szóba vele egyáltalában nem állunk. Ma pedig úgy áll a helyzet, t. képviselő úrnak, (Halljuk! Halljuk!) ma úgy vagyunk vele, hogy a t. szabadlevélpárt elfogadta mindazokat a nemzeti kívánalmakat...

Szatmári Mór: Mindazokat? (Nagy zaj a jobboldalon és felkiáltások: Halljuk! Halljuk! Hol vannak, ha elfogadják? Zaj a jobboldalon. Felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Elnök: Csendet kérek.
Olay Lajos: Hát Fejérváry mit mondott? (Zaj a jobboldalon.)

Elnök: Kérem Olay képviselő urat, ne méltóztassék parallel beszélgetéseket folytatni!

Hodossy Imre: A kormányzattal a maga konferenciáján hozzájárult azokhoz a deziderátumokhoz és pozíciókat, amelyeket Szentiványi Árpád t. barátom felállított. (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Olay Lajos: Nem áll. Nem járult hozzá! Világosan kitessékelték! (Zaj a jobboldalon.) Igen, Fejérváry kitessékelté.

Szentiványi Árpád: Nem igaz!
Szatmári Mór: A második csoportról nem is beszél Fejérváry. (Zaj a jobboldalon és felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Elnök: Kérem a képviselő urat, méltóztassanak a szónokot méltányossággal szempontból meghallgatni, ne tessenek folytonosan közbeszólni. (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.)

Hodossy Imre: A t. képviselő ur a katonai javaslatokat csak ennek a kormánynak nem akarja megvázalni, míg az előzőnek megadta volna. Ez szubjektív álláspont, miután a katonai kérdésekre vonatkozólag a helyzet nem változott. A miniszterelnök munkaprogramját szintelennek mondogatta a t. képviselő ur s tudomásul nem vette. Én a magam részéről ezt a programot elfogadom. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mindjárt gondoltuk! Zaj.) Az obstrukciónak semmi jogosultsága jelenleg nincs. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Drakulics Pál: Szép parlamenti érettségre mutat, hogy így beszél meg a régi becületés parlament multát! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Szégyeljük magukat! (Zaj a baloldalon. Halljuk az elnököt!)

Elnök: (Csenget.) Nem hallottam, hogy a képviselő ur mit mondott. (Zaj.) Méltóztassék nyugodtan lenni. Kérem a képviselő urat ne kiabáljanak bele. Engedjék meg nekem, hogy konstátáljam, mi volt a közbeszólás.

Drakulics Pál: Hagyjuk későbbre, mikor befejezi a szónok a beszédjét, akkor majd megmondom, hogy mit mondtam. (Helyeslés a jobboldalon.)

Hodossy Imre: Ha egy négyzárás és ennyi képviselőből álló testületben, törvényhozásban oly csekély számú képviselők (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hatvanhárom!)... legyen hát annyi, mondjuk: 38 képviselő azt vindikálja magának, hogy ő fogja itt diktálni, hogy mi legyen... (Nagy zaj balról. Halljuk! Halljuk!)

Szatmári Mór: Hiszen a képviselő ur is volt kisebbségen! Akkor nem csinált ilyen statisztikát! (Nagy zaj. Felkiáltások jobbról: Rendre! Halljuk!)

Elnök: (Csenget.) Kérem a képviselő urat, legyenek csendesen, különben kénytelen leszek az illetéket rendreutasítani. (Helyeslés. Halljuk! Halljuk! jobbról.)

Hodossy Imre: Ez tökéletesen tarthatatlan parlamenti helyzetet teremtett. Mithely ezt a parlamentáris elvet megsértették, megszűnt a törvényhozás alkotmányos működése. (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát a Fejérváry-éjszaka? A t. képviselő urak, akik nem akarják a napirendet elfogadni és az obstrukció tovább akarják folytatni, az obstrukción nem mint valamely rendkívüli veszedelmeknek a visszaverésére alkalmazható eszközt, hanem mint rendes parlamenti eszközt akarják igénybevenni. (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbról.)

Polányi Géza: A képviselő ur maga hirdette ezt 1898-ban.

Hodossy Imre: Soha! (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon.) Böcsánatot kérek, az 1899. január 4-iki beszédemben ki van mutatva, hogy az obstrukció törvénytelen. Ha a választáson a nemzeti akarat szá-

badon megnyilatkoznak, akkor az a törvényhozótestület, amely létrejött, méltán megkövetelheti, hogy többsége döntsön. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon és középben.) Ha nem nyilatkoztak meg szabadon, akkor nem. A Bánffy-féle választásokkal 1898-ban létrejött törvényhozó testületre mindenki azt mondta a Házban, hogy törvénytelen.

Báró Dániel Ernő: Ez nem áll! (Zajos derűtlenség és taps a bal- és szélsőbaloldalon. Élénk ismételt csenget.)

Báró Fellitzsch Arthur: Igaza van Dánielnek! (Nagy mozgás a jobboldalon. Taps és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Szívák Imre: Igaza van Dánielnek!
Rákosi Viktor: A szabadlevélpárt egysége.
Szatmári Mór: Dühöng az egység!
Rakovszky István: Eljen az egység! többség!
Hodossy Imre: Nem azt akartam mondani...

(Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)
Elnök (Csenget): Kérem a t. képviselő urakat, méltóztassanak türellemmel és nyugodtan lenni jobbról és balról egyaránt. (Halljuk! Halljuk!)

Hodossy Imre: Nem azt akartam mondani... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek. (Folytonos nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Egy pillanatra kérek türelmet, hogy én szólhassak. (Halljuk! Halljuk!) Azt hiszem, hogy ha meghallgattattok erről az oldalról a felszólalás, egész méltányos, hogy a másik oldalról felszólalókat is meghallgassák. (Helyeslés.)
Rákosi Viktor: Helyes, csak ezt a kis szint-játékot élvezzük! (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Hodossy Imre: Nem azt akartam mondani, hogy a parlament is azon a nézetben volt, hanem azt akartam mondani, hogy mindazok, akik az obstrukcióban résztvettek, arra alaptották eljárásukat, hogy ime ezen eljárás mellett... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Ameddig az ország közvéleménye, a választóközösség szabadon, tisztán megnyilatkozhatik, addig a többség akaratának kell döntöknek lenni. Azt hiszem, hogy valahára talán mégis csak utat fog törni magának azon felfogás hogy nekünk nem lehet az a teladatum, hogy a legszebb nemzeti jogokat ne ott igyekezzünk dőlőre vinni és kivinni, hol azoknak törvényes, legális útja van, tudniillik az országgyűlési képviseletnek! (Mozgás és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mi itt akarjuk!) hanem azokat a kisebbség által az obstrukció útjára hagyjuk vezetni. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Polányi Géza: De a kormány cserbenhagyta a többséget!

Vészi József: A többség hagyta cserben a saját álláspontját!

Hodossy Imre: Azt hiszem, el fog törpülni az olyan minoritás, amely így violentálja a többséget. (Élénk helyeslés és éljenzés jobbról és a középben.) A szónokot számosan üdvözlük. (Zaj.)

(Személyes ügy.)

Elnök: Csendet kérek, tisztelt képviselő urak; még egy dolgot kell elintéznünk. (Zaj.) Kérem Drakulics képviselő urat, méltóztassék szavait megismételni.

Drakulics Pál: T. Ház! Amint saját emlékezetemből tudom és amint a körülöttem állók megerősítették, szóról-szóra ezeket mondtam: „szép parlamenti érettségre mutat, hogy így beszél meg a régi parlamenti multát!” (Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Azt is hozzátette, hogy „Szégyeljük magukat!”) Mithogy a tudalóról Hodossy Imre t. képviselőtársam objektív, senkit sem sértő fejtegetései közben folyton közbeszóltak és őt nyugodtan meghallgatni nem akarták, azt hiszem joggal mondtam eme szavaimat. (Helyeslés és éljenzés jobbról. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Drakulics képviselő ur szavaira vonatkozólag nem találom semmi előírt intézkedni valót. Átérhetünk a napirend megállapítására. Javaslom a t. Háznak, hogy a holnapi ülés napirendjére az indítvány- és interpellációs-könyvek felolvasásán kívül tüzessék ki az, ami ma volt napirenden, t. i. a további teendők iránti intézkedés. (Helyeslés.) Ezt határozatilag kimondom és az ülést bezárom.

Az ülés két óra 25 perckor végződik.

Szünet alatt.

(A pártegység.)

Hodossy Imre ma azt mondta a Hoek János szónoki remekére, hogy a retorikai festék alatt nagyon kevés igazság volt, s aztán koturnut öltvén maga is, iparkodott bebizonyítani, hogy a nemzeti párt az elváltóság Csimborasszóján állt mindig, áll ma is és állni fog időtlen időkig. Az elváltóság festéke alatt azonban még kevesebb az igazság s a Hodossy beszéde alatt ki-kitoró türelmetlenség igazolta, hogy aki szónoki remeket mondó az mindig forban van áforott, aki szónoki ügyesség nélkül ugyan, de — szintén pózol.

Odakünn a folyosón már a maga értékére redukált Hodossy beszédét és megállapították, hogy az orációjának egyetlen egy haszna volt. Az, hogy kitünt alatta a nagy pártegység.

Lám Daniel Ernő már haragra foryant, mikor Bánffy merték bántani, és Szívák Imre is dühbe gurult a Hodossy tapintatos megjegyzésén. A pártegység ott dühöngött a Ház előtt, nyílt színen s a baloldaliak tapsolhattak a tenger háborgásán.

Mindgye. Olyan divat járja, hogy a mennydörgést is letagadják az emberek s hamar a pad alá néznek s keresik a macskát, mintha az dörgött volna.

— Hát ez a ti pártegységtek — vetette szemére az

ó-liberálisok egyik legtüzesebb bajnokának a dolgot egyik kiváló emberünk.

— Hogyne — mondta amaz. — Meg is vagyunk mi szépen. Semmi baj. Egységesek vagyunk. Tengerháborgásról beszél. Nem tenger az. Legfeljebb valami kis hegyi tavacska.

— No! No!...

— Oh, kérlek! Az egész csak egy kis mókázás. Nincs annak semmi jelentősége.

— Nincs? Nohát már én csak mégis kíváncsi vagyok, hogy mikor lesz már valaminek jelentősége rátko nézve. Melyik stáció lesz az, amikor ti igazán megálltok s azt mondjátok, hogy: eddig és ne tovább.

— Eddig még egy stáció sem volt — felelte mérgesen az ó-liberális.

— Egy sem? No majd én elmondom. Hát az egyik stáció az volt, mikor azt mondtátok, hogy ha Tisza Istvánnak csak egy kavicsot tesznek az útjába, hát ti fölrugjátok az egész szabadlevélpártot. Hát Tisza Istvánnak nem is kavicsot, de kösziklát hengerítettek az útjába s ti meg sem mukkanatok. Ez volt az első stáció. Aztán köpdöstelek, hogy Héderváryt a kuszóbról kergetitek el, ha elejtí Fejérváryt. Elejtette s ti még mindig a pártegységről zengtetek ódákat. Ez volt a második stáció. Aztán nemcsak hogy a kuszóbról nem küldtetek vissza Héderváryt, de betessékelték a miniszterelnök székbe. Az igaz, hogy megmondátok neki, hogy Gulner Gyulást pedig egy percig sem tűrték, mert ha Gulner a helyén marad, akkor a szabadlevél-pártkörben még az ablakokat is kikapaszthatják. Gulner maradt s a szabadlevél-pártkörben ugyanazok a legyek zümögnek és járszadznak ugyan azon ablakokon, mint azelőtt. Ez a harmadik stáció.

Hát ez bizony így van egészen. A Kalvárián tizenkét stáció van s az ó-liberálisok a világot sem adják alább, mint egy jó kalváriajáróhoz illik.

(Dur és moll.)

Hanem a nemzetipártiak már okosabbak. Azoknak minden okuk meg van rá, hogy bennmaradjanak a pártban. Igaz, hogy ók is végigjárták már egy pár stációt, de legalább nem harsogták világgá szenvedéseiket. Volt bennük angyi diszkrició, mint egy jó nevelésű házasságban, aki tudja, hogy a szerelem nem tud megülni egy kis marakodás nélkül. Most pedig már tele vannak vigalommal s az ujszülött gyermek bölcsője mellől hirdetik, hogy boldog házastársak s hogy minden rendben van. Kolossváry ringatják, csucsujatják és Szentiványi Árpád mély basszus hangon énekel neki eiapoeját.

— Nagyon kitűnő ember ez a Kolossváry — mondják. — A tyukszeme is többet ér, mint Fejérváry minden bölcsesége.

— Hát ugyan mivel adott többet Kolossváry, mint Fejérváry? — kérdezik.

A kis elbűvöltek pedig magyarázni kezdenek, hogy 'iszen nem adott többet, az igaz. Ó sem adott semmit, de azt legalább szépen adta.

— C'est le ton, qui fait la musique — mondják s ragyog az arcuk.

Tetszik tudni? A hangnem! Az tetszik nekik. Fejérváry mindig durban tagadott meg mindent. Kolossváry pedig szépen leirta a Fejérváry nótáját. Szórol-szóra. Kótáról-kótára. Még a taktust is megtartotta. Andante... lassan... lassan. Csakhogy az egész semmi moliban fujja s ez tetszik olyan nagyon a nemzetipártiaknak. Olyan nagyon, hogy eladalonak rajta, elbűvölnek s szinte el is álmódják, hogy még nem is olyan régen az Apponyi memorandumot tartották a legjobb partitúrának a világon.

— No, Zeiga. Te államférfi! Gabányi már kicsufolta Drakulicsot, Drakulics visszacsufolta Gabányit. Elismerték egymásról, hogy államférfiak, s most Maklein van a sor. Hát Makkairól így, bizonyították a rendithetlen elváltóságot!

Történt, hogy Gabányi így szólott a derék Maklainak: — No Zeiga. Mi vagy? Harcias vagy békés?

— Én? — kérdezte Makkai. — Látod, hogy nem veszekszem.

— Nem úgy, Zeiga! Azt kérdom, hogy kit követesz? — Kossuthot.

— Ejnye, aki teremtette csinyja-binja van a székely eszednek! Mondod-e meg mindjárt, hogy melyik Kossuthot, Lajost-e vagy Ferencet.

Makkai a mandátumára gondolt s hamar elfeledett mindent. Ki is mondta nagybátorul: — Hát Ferencet.

— No te államférfi — mondta Gabányi büszkén. — Hát megállj csak. Majd elveszed te ezért a büntetésedet. Makkai megjéjűt.

— No, ne bolondozzál Miklós — kérlette szépen Gabányit.

— Nem bolondozok én — felelte amaz. — De látod, ha Ferencet követed, akkor nem lesz ám önálló terület.

— Hát ne legyen.
— No ha pedig nem lesz, akkor te nem csinálhatod meg a magyar vámserompót. Pedig neked volt megígérve, hogy ahhoz te szállított a fát a faragatolt meg az ácsáddal.

Makkai elszontyolodott.

— Igazán? — kérdezte.

— Igazán bizony — mondta büszkén Gabányi. —

Látod, hogy minő államférfiu vagy te.

BELFÖLD

Megszűnt statárium. Zagrábból jelentik: Az utolsó zavargások alkalmából Susák kerületre és Buczari városra kimondott statáriumot ma megszüntették. Ugy látszik, hogy Horvátországban fősloves lett a statárium, Mihelyt elment — Khuen-Héderváry. Horvátország emeljen szobrot — Kossuth Ferencnek.

A szerb egyházi kongresszus. Észékről jelentik: A szerb egyházi kongresszus kebelében újabb nézeteltérés keletkezett. Az egyházgyűlés egy határozata értelmében a püspöki megyei gyűlést július 16-ára kellett volna egybehozni, amely célra a radikális elnökség a patriarkától az eparkialisi tagok névsorának kiadását követelte. Brankovics patriárka megtagadta a névsor kiadását. minek következtében a gyűlés nem ilvót össze. Az állandó kongresszusi bizottságnak kell majd az ügygel foglalkoznia.

As uverbázi választás. A Hadssy János elhunytával megüresedett uverbázi kerületben ma volt a választás. A kerületért tudvalevőleg nagy versengés volt. Nagy számban vonultak fel a jelöltek, de a választás napjáig csak három maradtak: Báró Vojnits István szabadalvüparti, dr. Terék József függetlenségi párti és Grossmann Miksa szocialista. A szavazás rendben kezdődött. A szocialisták nemzetiszínű zászlókkal vonultak föl, minthogy a szolgabíró megjegyzi a vörös zászlótól és beillotta. A szavazatok aránya délután 2 órakor ez volt:

Vojnits	627
Terék	79
Grossmann	46.

Vojnits győzelme már ekkor kétségtelen volt. A szavazás 1/2 órákor ért véget. Vojnits István 1488, Terék 415, Grossmann 288 szavazatot kapott s így Vojnits lett a kerület országgyűlési képviselője. A mandátum átadásánál Vojnits köszönetet mondott és megígérte, hogy az ország érdekében tehetséget érvényesíteni fogja.

Az autonóm vámtarifa.

— A közgazdasági bizottság ülése. —

Budapest, július 10.

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután gróf Andrássy Tivadar elnöke alatt tárgyalás alá vette és letárgyalta a közös vámterület autonóm vám-tarifájáról szóló törvényjavaslatot. Bedő Albert előadó részletes indokolás kíséretében elfogadásra ajánlotta a törvényjavaslatot egyes cikkeit.

Weiss Berthold a harmadik cikkénél kiemeli azt a nagy fontosságú, melylyel a főgabonaművekre megállapított minimális vámok a magyar mezőgazdaság szempontjából bírnak. Kivánatos azonban, hogy ezek a minimális vámok az áralakulásban tényleg érvényesüljenek is. Minden jó esetben arra mutat hogy áremelő hatásnak csakis rossz termés esetén érvényesül. amíg a belfogyasztás körülbelül utólról termelésünket; jó termés esetén azonban hatásuk nem fog mutatkozni. Ez az eset jelenleg is, amikor a buzaár New-Yorkban magasabb, mint Budapestben, e meglepő körülmény okra a szállítási költségekben rejlik, melyek New-Yorkból olcsóbbá a nyugat-európai kikötőbe, mint Fiuméba. Oda kellene törekednünk, hogy gabonánk feleslegét jó termés esetén kivihessük a vámkülföldre és ne nyomja itt benn az árakat. A versenyképességet tehát igekeznünk kell a legnagyobb eréllyel helyreállítani. Ez azonban csak a tengeri viteldíjak olcsóbbá tétele által lehetséges.

Rubinek Gyula a minimális vámokat oly fontosnak tartja, hogy nem akarná megemlíteni, hogy a kormány ezeknek nagy hállára kötelezte le Magyarországot mezőgazdait; bár kétségtelen, hogy az intézkedés épp úgy javára válik Ausztriának, mint Magyarországnak. Hozzájárul Weiss Berthold fejtegetéséhez, de óhajtáná, hogy a kormánynak ne csak a lisztikivétel, hanem a gabonakivétel is különös gondját képezze, véleménye szerint a lisztikivétel dédelgetése ideje elő az a fonák helyzetet, hogy gabonáink alányaralóttak. A tőzsdé megreformálását kívánja. Kényszeríteni kell malmainkat, hogy kiviteli szövetkezetek alakuljanak és külföldön helyezzelek el lisztfőzőségeket. A belföldön elért haszon bőven kárpótolná az esetleges veszteségeket. Végül hangsúlyozza, hogy szigoruan ellenőrizni kell a lisztminőség pontos megjelölését.

Weiss Berthold hibásnak tartja Rubinek azon foglalgását, hogy a budapesti malmok az áralakulásra

döntő befolyással bírnak. Az osztrák piacokon, melyekre a budapesti malmoknak befolyása nincs és nem lehet, mindig ugyanazon irányban szokott az áralakulás haladni, mint minálunk.

Darányi földmivélsügyi miniszter hangsúlyozza, hogy a minimális vámoknak, melyeknek célja evidens, nálunk kétszeres rendelkezése van. Tény, hogy a vámok áremelő hatása csak ott kezdődik, ha megszüntünk kiviteli terület lenni, a buzaánál, zabnál közel vagyunk hozzá, a rozsnál már is elérjük, a tengerinél pedig behozatalra szorulunk. Árpában azonban még hosszú időkig kiviteli terület leszünk. A vám egy-magában célját nem éri el, vannak más módok is: ilyen a termelés szervezése és az egyes termények termelésének egymásra való hatása. Készségtelen, hogy a minimális vámok az osztrák mezőgazdaságnak is hasznára válnak helyesli. hogy a lisztikivétel elmozdítását. Ami a raktárszövetkezeteket illeti, már eddig is történtek kezdeményezések, a központi hitelszövetkezet utján fogott a kérdés megoldásában, bizonyos normatívumok letállításával. Az általános raktárszervezet kérdése igen nehéz kérdés. de azért a kormány foglalkozik vele. Ez év végére több kisebb raktárnak a létesítése biztosítva van és megfelelő hitel esetén nálunk nagyobb raktárak létesítése is eredményt biztosíthatna.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter szintén utal arra, hogy a fuvardíjak a mi gabonakivitelünkre kedvezőtlenebbek, mint az amerikai relációban, mindannak dacára senkiesem állíthatja, hogy a vasuti forgalom tekintetében nem mentünk volna el a legmesszebb határig. A lisztet illetőleg közudmasu dolog, hogy lejjebb nem mehetünk, habár tény, hogy fuvardíjaink mindezen intézkedések dacára még mindig magasabbak; így pl. Fiumétól kedvezőtlenebbek, mint a Fekete-tengeri kikötőkből a nyugat-európai kikötőkbe. A maga részéről azonban iparkodik a fiime-londoni relációban is a lehető legmesszebbmenő kedvezményeket biztosítani. De utáni akar egy gondolatra, a vízi közlekedést nagyobb mértékben kell igénybe venniünk árak szállításánál. Gondja van rá, hogy szállítási ügyeinket harmonikusan fejlesszük, a behurallási költségből nagy összeget irányozt elő a közutak kiépítésére abban a meggyőződésben, hogy a közutakon a közlekedés megkönnyítése gyakran jobban emeli az áru versenyképességét, mint a vasuti tarifák lejjebbállítása. Összes közlekedési eszközöket harmonikusan kell fejlesztenünk. Ami nem alkalmas a vasuton való szállításra, vigyük át a vízi utakra különösen oly tömegokra nézve, melyeknek az államasutak már az önköltségig lementek. A Vaskaput nagy költséggel szabályoztuk, a Fekete-tengeri utat is kombinációba kell vennünk, mert az alduai irányra gravitáló forgalmunk elősegítése nem üküzik Fiume érdekeibe. Ismételve is kijelenti, hogy a kereskedelmi kormány élénk figyelemmel keresi azokat az utakat, melyekkel terményeink szállítását olcsóbbá tehetjük.

A IV. cikkénél Weiss Berthold kifogásolja, hogy viszonylag megértése esetén javaslatunk csak vámemelést kontemplált, a vámeljárás szigorítását nem, holott az utóbbi a retorzióknak szintén alkalmas formája. Láng Lajos kereskedelmi miniszter nem zárkózik el a kérdés megfontolásáig.

A VIII. cikkénél Neumann Armin rossz termések esetén nemcsak a gabonavámok leszállítását óhajtáná, hanem egyes iparágak nyersanyaga vámjának a leszállítását, pl. a repcét az olajipar érdekében. Darányi földmivélsügyi miniszter hangsúlyozza, hogy ez intézkedés csak inség esetére szól, a repce pedig nem élelmi cikk.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter azt is kijelentendően tartja, hogy a jelenlegi törvényvel szemben a javaslat szerint inség esetén nem kell a vámokat felfüggeszteni, hanem le lehet szállítani. A kormány gondoskodik arról, hogy a baj enyhíthessék anélkül, hogy a mezőgazdaságra ily fontos vámokat az intézkedés hatálytalanná tenne.

A XIII. cikkénél Nagy Ferenc konstátja, hogy egy nagy javított tartalmaz az eddigi állásponttal szemben azáltal, hogy a kikészítési eljárásnál az azonnosság bizonyítása egyes esetekben mellőzhető. Óhajtáná, hogy a kormány fehatalmazassék, hogy az azonnosság szigorú igazolásától eltekintessen. Figyelembe ajánlja a behozatali jegyek rendszerét, melyet a saktörök újabb annyira hangoztatnák. A kikészítési eljárásnál nem az árak specifikus azonnosság szükséges, hanem az érték azonnosság. Weiss Berthold szintén fejtegeti az aktív kikészítési forgalom nagy előnyét. Szerinte a kikészítési forgalomnak legfontosabb, legaktívabb ága a gabona őrlése. Ismét hangsúlyozza, hogy megadassék nálunk is az, ami megvan minden állam vámtörvényében. A kikészítési eljárásnál az azonnosság megállapítását nem kivételnek, hanem rendszernek óhajtja mindazon esetben, midőn megbízható cégekkel állunk szemben.

Neumann Armin emlékeztet az előtte szólók véleményéhez. Felszólal legnagyobb iparunk, a malomipar érdekében és hosszasan ismerteti az őrlési forgalom megszüntetéséből származott hátrányokat.

Rakovszky István a XIII. cikk fenntartását javasolja, utalva a nagypárnál előforduló visszaélésekre, és hangsúlyozza, hogy a kisipar a kikészítési forgalom előnyében nem részesülhetne.

Weiss Berthold Rakovszky fejtegetésével szemben tiltakozik az ellen, hogy a nagypáros-körök jóhiszeműségét kétségbe lehetne vonni. Visszaélések mindenütt fordulnak elő és a kormánynak elég eszköze áll rendelkezésére, hogy azokat megtorolhassa. A kérdés a körül forog, vajjon a szóban lévő intézmény káros-e a kisiparnak és hasznos-e a nagypárnak? Érdekelnetét külön haszlatlan volna keresni.

Láng Lajos miniszter Rakovszkyval szemben maga részéről is tagadja, hogy a mi kereskedőinkkel szemben nagyobb óvatosságra volna szükség, mint bárhol másutt. Nem csak állásánál fogva, hanem tapasztalatai folytán is kijelenteli, hogy a magyar kereskedői kar megbízhatóság tekintetében nem áll hát-

rább a külföldinél. Visszaélések mindenütt vannak és e tekintetben eklatáns külföldi példára utal. E kérdés körül különben is nagy harok folytak a két kormány között és a megállapodás kompromisszum eredménye, amelynek révén sikerült az eltelteket kiegyenlíteni.

A vita még csak a XVIII. cikkénél feledt ki, ahol Nagy Ferenc, Neumann Armin és Weiss Berthold határozatlan állást foglaltak a vámhitel kamatmentességének megszüntetése ellen, kivéve a gabonát és a hűvelyeseket, amelyek részére vámhitel kamat mellett sem tartanak engedélyezhetőnek.

Rakovszky István a XVIII. cikket változtatlanul elfogadja és a vámhitel alól a mezőgazdasági cikkeket kivendőknek tartja. Ez utóbbira nézve indítványt is tesz.

Láng Lajos miniszter anélkül, hogy kötelező ígéreteket tenne, kijelenti, ha a vámhitelre vonatkozólag a bizottság tagjai által felhozottakat megfontolás tárgyává teszi.

A bizottság Rakovszky indítványát elvelei és a jelentésben csak mint óhajtást jelzi.

A bizottság a javaslatot változatlanul elfogadta és köszönetet szavazott a minisztereknek, akik nyilatkozataikkal a közvéleményt megnyugtatták.

A véderő reformja.

— A véderő-bizottság ülése. —

Budapest, július 10.

A képviselőház véderő-bizottsága ma délután 5 órákor báró Podmaniczky Frigyes elnöke alatt folytatta a katonai javaslatok tárgyalását. A kormány részéről jelen voltak: gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Kolosváry Dezső honvédelmi miniszter, Gromon Dezső államtitkár, Szurmay alezredes és Payr osztálytanácsos.

A bizottság a az ujoncmegállapításról szóló javaslat részletes tárgyalásával kezdte meg tanácskozását. A című Wolffner Tivadar kijelenti, hogy a kéteves szolgálatra vonatkozó kielentéseket annál nagyobb örömmel fogadta, mert már 1896-ban sürgette azt a jelettel fontos javaslatot. Akkor a miniszter is bővebben nyilatkozott és kijelentette, hogy ez a kérdés tisztán pénzügyi tekinteteken mulik. Tehát a szabadalvüpartnak régi óhajtása valóslun meg és így eredetileg nem függetlenségi párti programpontról van szó. (Helyeslés) Ebben a kérdésben ma teljesen a miniszter álláspontján van. hogy akkor vitassuk meg a dolgot részletesen, ha minden részlet tisztában van. E reformnak egyik fontos feltétele az altiszti kérdés megoldása, mert az intenzív kiképzés érdeke a kéteves szolgálat kereteiben még nagyobb szerepet játszik. Az altiszti működés iránt a kedvet fokozni lehet azért is, ha az altiszt tudja, hogy bizonyos évi altiszti szolgálat után kap mezelő-helést biztosító polgári foglalkozást. Ezt különösen a aánja a miniszter figyelmébe. Marad még arra az esetre is, ha esetleg, ami nem óhajtáná, de a jelenlegi politikai viszonyok között kizárva nincs, a végleges véderőreformot nem is terjeszthetnek elő a legközelebbi időben. Végül a maga részéről is kijelentette, hogy a második szolgálati évre utasítandó önkéntesek „érdemtelen” voltak a lehető legprecízebben definiálják, nehogy a különféle értelmezés igazságtalanságokra adjon alkalmat.

Kolosváry Dezső honvédelmi miniszter kijelenti hogy a javaslat szövegezése olyan lesz, hogy az önkéntesek második szolgálati évére nézve az „érdemtelen” szó lényegretekere, különféle értelmezésre nem adhat alkalmat. (Helyeslés.)

Bakonyi Samu: A függetlenségi párt már akkor sürgette a kéteves szolgálati időt, amikor a szabadalvüpart még nem is létezett. Sajnálja, hogy nem kapott feleletet ma kétdésre: a kormány fog-e még provizorikus javaslatokkal a törvényhozás elő lépni? Erre ismételen feleletet kér és megnyugtatót, hogy a végleges reform megvalósítására biztosítva van-e a Reichsrath munkaképessége, miután eddig nem a magyar parlamenten mulott a végleges reform megvalósítása, hanem mindig az osztrák birodalmi gyűlésen. Az ellen tiltakozik, hogy Ausztriában a szükségsszakasszal hozzák meg a véderőreformot. Ismét visszatér a miniszter multkori beszédére és törvényekkel ellenkezőnek mondja, ha csak a jelentkező tiszteket helyezik át magyar ezredekhez s hogy a katonai iskolákat végző növendékeket osztrák ezredekbe küldik. Hangsúlyozza, hogy valóságilag megbotránkozott a hadsereg tisztjeinek elzárkózása a magyar nyelv elől, nem is szólva arról, hogy még magyarokról is rossz néven veszik, ha mint katonák magyarul beszélnek. Mire való Magyarországon a kaszárnyák német elnevezése? Ezek a jelenségek nem alkalmasak arra, hogy a katonaságot közelebb vigyük a magyar ember szívéhez. A honvédség tüzéséggel való előlásának bejelentelt tanulmányozásában a kérdés előadását látja. Teher és költség lesz ugyan e reformmal, de nem lehet nagy, ha a reformot úgy tervezik, mint azt szóló pártja óhajtja. Emlékeztet a delegáció határozatára, hogy a legelső felállításról tüzerhadapródokká Magyarországon lesz, és most az a bir, hogy Ausztriában állítják fel az uj iskolát.

Műnloh Aurél előadó: Hisz az uj iskola állítását már a mult delegáció elhatározta!

Bakonyi Samu: Az ellenzék a delegáció említett határozatával és a méltányossággal is az ellen tiltakozik. A katonai büntetőeljárásból ki kell küszöbölni a modern jogszolgáltatással össze nem egyeztethető büntetőnemeket, aminek a testi fenyték, a rablás stb.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök újlag ismételi, aminélkülben már a multkor említette, hogy a most felvetett kérdések szorosan nem tartoznak az ujoncjutaléokra vonatkozó jelen javas-

latra. Elismeri, hogy a kormány magatartására előnyök a tájékoztató ielszólások, amiket honorál is. de a kormány végleges álláspontját nem jellezheti mindaddig, amíg ezek a kérdések végleg megoldva nincsenek. A végleges reformra ezek a kérdések tisztázza lesznek s e kérdések felett akkor lesz helyénvaló a hővess megbeszélés, amit a jelenlegi helyzetből való sürgős kibontakozás okából melegen ajánl a bizottság figyelmébe. A most felvetett kérdés, a véderőreorm biztosítása Ausztriában szintén olyan dolog, hogy a kormányának határozottan az a reménye, hogy Ausztriában is elfogadják a reformot. ha abban a két kormány már meggyezett. Az is természetes, hogy ezt a reformot a kormány ugy óhajja megalkotni, hogy teljesen alkotmányosan jöjjön létre Ausztriában is, ne csak Magyarországon. Az osztrák parlament viszonyokról, azoknaknak jövőnd alakulásáról néki ma nehéz volna nyilatkozni, mert azok a jövő esélyei. A provizóriumot határozottan perhoroszkálja, a provizórikus intézkedések nem képezhetnek rendszort és reméli, hogy a provizóriumokat kiküszöbölheti, hogy azokra többet szükség nem lesz, valamint ismétli azt is, hogy az eddigi provizórikus intézkedések okát is kiküszöböljük nálunk és kiküszöbölük Ausztriában is. Ha a kormány minden kérdésben nem ad végleges nyilatkozatot, annak oka részben abban van, hogy a kormánynak még a másik állami kormányával is tisztázni kell a kérdéseket, meg kell állapodni. E nélkül előzetes nyilatkozatot tenni lehetetlen. A via során kifogásolták, hogy a honvédelmi miniszter nem nyilatkozott minden felvetett kérdésre. Megjegyzi, hogy a miniszter beszédének ez nem is lehetett célja, mert oyan kérdésekről, amelyek végleg megállapítva nincsenek, végleges kormányálláspontot adni nem is lehet. A miniszter már a javaslat alkalmából is eleve tájékoztatói akaria a bizottságot a véderőreformról az abban nyújtható kedvezményekről, könnyítésekről, de természetesen lehetetlen volt kiterjeszkednie olyan kérdésekre, amelyek még ezután állapítandók meg. Itt is, a Házban is, gyanakodással fogadták a szónyegen volt katonai javaslatokra vonatkozó nyilatkozatát.

Ismétli tehát, amit különben világosan kijelentett már többször is, hogy azokat egyáltalán nem akarja többet tárgyalni, hogy azoknak tartalma végleg a véderőreformra marad. Ez világos és határozott és reméli hogy ebben a tekintetben a gyanakvásra több okot nem találak. A bizottság ellenzéki tagjai kifogásolták beszédének azt a részét, amelyben a függetlenségi pártnak a 67-es kiegyezés mellett való argumentálásáról szólt. Érthető, hogy a 67-es párt gyanakodással fogadja, ha a 67-es alapon vett argumentumokkal a függetlenségi párt él, amely pedig ez alap meördötésére vállalkozik és ezt valja fő-célja gyanút. Hogy a 67-es alapon mi a jó, hogy a 67-es alap miként interpretálándó, ahhoz kétségtelenül hozzászólhat mindenki, ezt a jogot nem tagadja. Azonban ebben a tekintetben már mégis a legilletékesebb az a párt, mely ezen az alapon áll, sokkal inkább, mint az, mely azt az alapot le akar arontani. Azt mindenesetre szivesen hallja, hogy elismerik még az alap ellenségei is, hogy ebben az alapon mennyi jó van és hogy ezt az alapot, a maguk részéről is igyekeznek erősíteni. A vitában felmerült többi kérdés detal kérdés, amelyekkel még bővögesen lesz alkalmunk foglalkozni. Ismétli, hogy pozitív diszkusszióra most nincs ok, mert hisz a pozitív javaslatok nincsenek a bizottság előtt. A felszólalásoknak megvolt az a hasznuk, hogy a kormány bővöves tájékoztatást kapott jóvönd magatartására és eljárására. Azonban ismétli kérését: végezzünk az ország érdekei által égetően követelt javaslatok tárgyalásával, hogy azután minél hamarabb soruk kerülhessen azon fontos kérdésekre, melyeknek megoldását éppen az ellenzék sürgöti olyan erélyesen (Elénk helyesés.)

Műnich Aurél előadó mindenben oszallakozik azokhoz, amiket a miniszterelnök és a honvédelmi miniszter mondtak, s maga is felelte fontosnak tartja, hogy a javaslatokkal végezzünk minél hamarabb. Elhárítja magától az ószinteség hiányának vádját, melylyel Bakonyi ilette, hogy nem reflektál a véderő-javaslatok összes előzményeire. Mindenre reflektál, de ha nem szólt a szeptemberben benyújtott javaslatról, az azért történt, mert szeptemberben javaslatot nem nyújtottak be. Ami azt illeti, hogy a volt honvédelmi miniszter nagy megtámadatásokat felidöz irányszatot inauragurált hát igen: támadták, de az is igaz, hogy a volt honvédelmi miniszter nagy eredményeket ért el, amit neki a támadásokkal szemben kötelessége hangsúlyozni, valamint hogy a két-éves szolgálat kérdését is előzetesen fogadta hozzájárult a hozott határozati javaslatokhoz és ószre még a szükséges munkálatok betérjesztését is megígérte. Az mindegy költség tekintetében, hogy a honvédségnél új tüzérezredek állitunk fel, vagy pedig átvesszük a megfelelő ezredek a közöshadseregéből. A tüzérségi iskolára nézve ugy áll a dolog, amint közbeszólvá jelezte: az új tüzérségi iskolát Magyarországon fogják felállítani, amit Ausztriában állitotak fel, azt régebbi határozat alapján állitották fel. Hangsúlyozza, hogy a kétéves szolgálatot a mai létszám keretében tervezik, ámbár meggyözdöse, hogy e reform iránt a lakeseb- des nagyon jóvalod, ha majdan a reformmal járó, kétségkivül jelentékeny terhekkel majd számotvetnek. Ajánlja a javaslat emének elfogadását.

Pöchlér Gyözö azért sürgöti az egyes katonai kérdésekben a kormány nyilatkozatait, mert pártja is óhajja a kibontakozást. de ez csak megnyugtató nyilatkozatok révén érhetük el. E nyilatkozatok sürgötes most, az osztrák feljogosult legujabb felidöse után, meg jogosultabb. Véleménye szerint Ausztria a véderőreformot a 14. §-al nem alkothatja meg. Felvilágosítást kér, hogy hány magyar tisztet helyeztek át magyar ezredekbe, osztrák ezredekbe és hogy vajton ez nem paralázálja-e a magyar tiszteknek magyar ezredekbe való áthelyezését.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök elismeri előteszörlök, hogy mindig a legnagyobb objektivitással tárgyal és hogy jogosult, ha nyilatkozatokat akar kapni a kormánytól. De viszont természetes, ha a kormány még el nem intézett kérdésekről csak óvatosan nyilatkozik és ha végleges nyilatkozat akkor tartja fenn, amikor a függö kérdéseket mind megoldották. Az ellenzék előmozdítja jele és függö kérdések elintözését, ha lehetövé teszi, hogy azok minél hamarabb napirendre kerüljenek. Az osztrák viszonyok ujabb fejlődésére való hivatkozást nem tartja argumentumnak, íleg mert saját nyilatkozatokról van szó. Ezekre a kormánynak lehetetlen felelni, ezekre legfeljebb a magyar sajtó vághat vissza. Egyébként pedig az osztrák válságos viszonyokat az osztrák sajtó tévesen magyarázta: azok Ausztria belviszonyaiból következnek. Az osztrák félhivatalos sajtóról is szóltak és emiattétek a *Fremdenblattot*. Egészen mellékesen megjegyzi, hogy tudtával ez a lap nem az osztrák kormányának az organuma. Ami a nemzeti követeléseket illeti, ismétli, hogy magáévá tette az előző kormány nyilatkozatait a maguk egész terjedelmében, csak a részletekre vonatkozó nyilatkozatokat nem adta meg és pedig egyszerűen azért, mivel már többször hangsúlyozta, mert ezt tennie felelösségére való tekintettel a végleges megállapítás előtt lehetetlen. Ennek a végleges véderő-reformban lesz a helye, amelyet természetesen a legmelegebben óhajt a kormány is és annak érdekében mindent megtesz. Am kéri az ellenzéket, hogy a maga részéről is tegye ezt lehetövé.

Kolossváry Deszö honvédelmi miniszter: A tisztai áthelyezésekre megjegyzi, hogy a magyar ezredekhez áthelyezett tisztek visszahelyezéséről, bármely okból is, szó sem lehet. Ha történetik áthelyezések magyar ezredekbe, osztrák ezredekbe, semmi esetre sem azért történetik, hogy ellensúlyozzák a fennebbi áthelyezéseket. A honvéd tüzérséget illetöleg jelzi, hogy miután a honvédség már el van látva tüzérezredekkel, ebből a szempontból tehát a tüzérség szaporítását nem ószozzák. A testi fenytikre nézve konstátálja, hogy már a multkor jelezte a modern igazságszolgáltatási elvek érvényesítését. A békéltetés mörsekel emelését szintén jelezte, de ebben a tekintetben végleges nyilatkozatot nem tehet, miután az erre vonatkozó munkálatok nincsenek még készen. Am a véderőreform ebben a tekintetben is tiszta képet fog nyujtani.

A bizottság a címet elfogadta. Némi vita után elfogadja a bizottság a javaslat valamennyi szakaszát. Az njoncálításra vonatkozó javaslat holnapra marad.

KÜLFÖLD

A német császár a választásokról. A kieli ünnepélyek alatt Vilmos császár résztvett a Vanderbilt yachtján adott fényes villásreggelin, s ez alkalommal — amerikai források szerint — ugy nyilatkozott Vanderbilt előtt a birodalomgyűlési választásokról, hogy a birodalomgyűlést nem szándékozik fölösztelni, még akkor sem, ha a katonai követeléseket nem szavazzák meg, ami alkihiető. Ó (a császár) a szociáldemokrata szavazatok megszorodását előre látta, de azért nem félti Németországnak parlamenti és világhatalmi állását. Azután sokkal enyhébben nyilatkozott néhány szocialista főemberről, mint máskor szokta. Azt mondta, hogy ez vérezek némelyikénél az ellenszenves öltötte, hogy gyűlöletes támadást intéznek Németországra legkiválóbb emberei ellen, akik honfitársaiktól mást érdemelnének. A beszélgetés további folyamán a német császár állítólag fölemlítette még azt is, hogy a szociáldemokrácia az Egyesült-Államokban majd semmi haladást sem tüntet föl, bár azt mondták neki, hogy a munkásosztály helyzete Amerikában is sok kívánivalót hagy hátra.

Utóhang Loubet látogatásához. Az angol lapokat nagyban foglalkoztatja Loubet elnök bucsutávirata, amelyben Anglia barátjának mondja magát. A *Daily Telegraph* azt írja, hogy az ilyen önkéntes barátságos kijelentés többre becsülhető a formális szövetségnél, mert a szövetség más kötelezettségekkel is jár, mint amelyek a kölcsönös becsülésből és szimpátiából származnak. A szövetség gyakran kényelmetlen kötelek. — *Edvárd* király a párisi községtanácsnak, az angol nagykövet utján, tábornagyai egyenruhában lefestett képét ajándékozta.

A bolgár-török viszály. Szófia hírek szerint a nagyhatalmak a bolgár kormányt arról biztosították, hogy rá fogják bírni Törökországot arra, miszerint csapatait a határról vonja vissza, föltéve, ha Bulgária megígéri, hogy kövök magatartást fog követni. E közbelépés következtében a bolgár kormány állal a további mozgósítási készületektől.

Ez a távirat tegnapi keletü. Ma azonban nagyon nyugtalanító hír érkezett Konstantinápolyból. A *Daily Telegraph* konstantinápolyi jelentése szerint egy nagyalulás török tiszt kijelentette, hogy a háboru elkerülhetetlenek látszik. Törökország még sohasem volt annyira fölkészülve háborúra, mint most. A határon levő sereg már várja a küzdelem kezdetét, de a szultán elhatározta, hogy addig nem kezd semmit, míg meg nem támadják.

Az atheni *Akropolisznak* azt jelentik Szalonikiból, hogy az ottani hatóságok a macedonbizottságnak ujabb merénylettervét fedezték föl. E törv szerint a jövő hónapban egyidejűleg több bolgár banda tört volna be a városba, s a kormányépületek ellen bombamerényletet követelt volna el. A komité ugy számított, hogy e merényletek által végsőig elkeserített török lakosság megrohanta volna az európaiakat, aminek következménye a nagyhatalmak közbelépése lett volna. A Konstantinápolyba érkezett jelentések szerint ugy látszik, a bolgár kormány meggyözdött arról, hogy a porta ellen tett vádak nem teljesen megokoltak, és nyugodtabban itéli meg a helyzetet. Miután a porta elhatározta, hogy *Gerazimos* strumiceai bolgár metropolitát rehabilitálni fogja, megfelelő utasításokat adott az illetö községi hatóságoknak. A magyar-osztrák és orosz nagyköveteleknek a porta által küldött június 18-ától július 1-ig terjedő időközre vonatkozó kimutatás szerint a monasztiri vilajetben 8, a szalonikiben 7 és az úszkubiben 3 öszszütöközés fordult elő a bandákkal. A drinápolyi válnak a bandák üzemleiről szóló táviratainak másolatait is a nevezett nagykövetségekhez juttatták.

A pápa halódása.

☪ A Budapesti Napló táviratai. ☩

Róma, július 10.

Tegnapi szüksévu híreinket elég érdekesnek tartom ujabb részletekkel kiböviteni. A táviratok bizonyára értesítették már a közönséget, hogy a pápa tegnap hirtelen rosszul lett.

A pápa tegnap délutáni rosszabbodása közvetlenül azután következett be, hogy *Rampolla* elhagyta a pápa szobáját. Elsáppadt, sőt krétafehérré változott az arca, levegő után kapkodott, s a szívgyöngöseség annyira elfogta, hogy talán rögtön meghal, ha kokainnal és konyakkal nem erősítik. Rossoni tanár a kezelö orvosok eddigi intézkedéseit helyeselte s ezzel véget ért az a nevetéses polémia, amely a pápának állítólagos hibás kezelése miatt a római sajtóban folyt. A biborosok fogadása elmaradt. *Mathieu* biboros, aki állítólag este látta a pápát, azt mondja, hogy állapota nem kevésbé kielégítő.

A pápa tegnap unokaöccseinek szívére kötötte a keresztényi érzést és az öszinteséget saját maguk és felebarátai iránt. Azután bucsut vett tölük és megáldotta öket. Tizedfél órakor még egy konziliumot akartak tartani. Az esti konzilium azonban elmaradt, mert Rossoni helyesebbnek vélte, ha nem tartanak konziliumot, miután közvetlenül veszedelem nincs.

Mazzoni tanár tegnap este 10 óra 45 perckor a Vatikánba érkezett. A Vatikánt negyedegykor hagyta el és ugy nyilatkozott, hogy a pápa állapota az utolsó orvosi jelentés kiadása óta rosszabbra fordult. Azzal az elterjedt híreszteléssel szemben, hogy Mazzoni ujra beszurást alkalmasított a pápánál, kijelentette, hogy ezt még nem tartotta szükségesnek, azonban talán ma reggel meg fogja tenni. Ennélfogva a közvetlen veszedelmet kizártnak tartják. A pápa Mazzoni jelenlétében kevés táplálékot is vett. A szentatya, midön Mazzoni nála volt, öntudata teljes birtokában volt.

A pápa az éjszakát nyugtalanul töltötte s csak hébe-hóba aludt rövid ideig. *Gyöngösesége* egyre tart. Hat órakor reggel kerekén járó ágyon az ugynevezett kisebb trónterembe tolták s szobáját háromnegyed óráig szellöztették. Tegnap több mint tizenkétezer távirat érkezett a Vatikánba a világ minden tájáról. Még a keleti patriárkák is küldtek táviratot, jöjjubbal kívánva a pápának. Az orvosokat valósalógal elrasztják táviratban küldött receptekkel és utasításokkal, hogyan kezeljék a pápát. A postán mindenféle csodaszert, gyógyszerzt és kenöcsöt küldenek, amelyek mindegyikétől a pápa állítólag bizonyosan meggyögyulna. De még sokkal különösebb ajánlatok is érkeztek. Sok szobrász engedelmet kér, hogy a pápáról halotti maszkot készíthessen. Kétszáztiz kémikus és gyógyszerész akarja a pápa holttestét bebalzsamozni s egy ember azt írja, hogy az általa fölmálalt eljárással ugy tudná a pápa holttestét preparálni, hogy örkö időkre szoborként lehetne föllállítani a Szent Péter-domban.

Ma reggel 8 óra 25 perckor. Az izzadmány szaporodása nagy nehézséget okoz a pápának. Ma délelött ismét meg fogják operálni, ha erőállapota engedi.

Déli 12 óraker. A pápán az imént mellszurást végeztek. Az operáció veszedelem nélkül mult el. A pápa állapota változatlán. A *Messagero* Rossoni tanárral folytatott beszélgetés tesz közzé. Rossoni kijelentette, hogy a folyadékknak újra való megfigyelése a mellhártyában a betegség rosszabbodását jelenti, azonban nem előreláthatatlanul. Az esetek nagy részében a folyadék összegyűlése föl szokott ujni. Szükségessé fog válni a műtét megismétlése, ami azonban nem jár veszedelemmel. A szivgyöngesség e betegségnek és az aggkornak természetes következménye. Rossoni még azt is hozzátette, hogy azt hitte, hogy a pápát a halálos ágyon fogja találni, pedig éppen ellenkezőleg, oly tiszta öntudatnál és oly szellemi üdeség birtokában volt, hogy ez a körülmény az igen gyakorolt orvost is tévedésbe ejthette volna a betegség komolyságát illetőleg. A *Messagero* szerint Rossoni tanárnak nincs reménye a pápa felgyógyulására, a katasztrófa beállását közelállónak tartja. A *Popolo Romano* azt mondja, hogy naponkint három biborosnak engedik meg a pápa meglátogatását.

Róma, július 10.

A pápa állapotára vonatkozó 10^{1/2} óraker kiadott bulletin a következőket jelenti:

Ószentsége az éjszaka első felét meglehetősen nyugodtan töltötte. Később lélegzése zavarok állottak be. Erverése kissé gyengébb, 92. Lába nincs, kevés vesekiválasztás. Miután izzadmányos mellhártyalobot állapítottak meg, azonnal mellkascsapoláshoz folyamodtak. A műtét, amelyet Mazzoni tanár végzett, mintegy 1000 grammnyi véres váladék eltávolítását eredményezte. A pápa ezt a második műtétet is, melyet azonnal a légzés és szívműködés javulása követett, igen jól kiállta. *Rossoni, Lapponi, Mazzoni.*

— Déli 12 óra 50 peroker.

Az új folyamán a pápa huslevest vett magához apróra vágott bussal. *Rossoni* és *Mazzoni* tanárok a Vatikánt 11 óra 13 peroker hagyták el. *Rossoni* magával vitte az operáció folytatni nyert folyadékot és azt analizálni fogja. Az orvosok úgy nyilatkoztak a hírlapok tudósítói előtt, hogy a pápa a műtétet igen jól kiállta és meglehetősen megkönnyebbült. A *cyanois* majdnem teljesen megszűnt. Az operáció eredményét a szomszéd teremben várták a pápa öcsesei, az osztrák-magyar és spanyol nagykövetelek, a portugál követ és 14 biboros. Az operáció után a pápa látni akarta a biborosokat, amit azonban az orvosok nem engedtek meg.

— Délután 1/2 óraker.

Rossoni tanár a *Giornale d'Italia* egy munkatársának azt mondta, hogy a pápa állapotában nem várható közvetlenül katasztrófa, bár állapota igen komoly. Ószentsége még mindig nem tudja, hogy *Volpini* meghalt, akit ma minden pompa és harangszó nélkül szállították át a Szent Péter-templomba. A biborosok között, akik a szentatya operációja alatt a Vatikánban időztek, nyugtalanságot keltett az a körülmény, hogy az orvosoknak hosszabb időre volt szükségük, míg jelentésüket megszóvegezték. Azt hitték, hogy az orvosok a betegség egyes fázisai megítélésében nem tudtak megegyezni. Az orvosok kijelentették néhány hírlaptudósító előtt, hogy sokáig kellett a Vatikánban maradniok, mert bevárták, míg ószentsége almból felébredt. A pápa kijelentette, hogy az éjt nyugodtan töltötte. Reggel felé kissé nyugtalan volt és nem tudott újból elaludni.

A konkláve s egyebek.

A *Neue Freie Presse* párisi távirata szerint ottani politikai körökben nagy határozottsággal tartja magát a hír, hogy Ausztria-Magyarországnak fölletti szándéka a pápaválasztásnál veto-jogát érvényesíteni *Rampolla* bibornok ellen. Nem titok, hogy az elhunyt gróf *Schönbörn* prágai bibornok-érek fölhatalmazással volt fölserelve a pápa hirtelen halála esetére, hogy veto-jogát *Rampolla* bibornok ellen érvényesítse. Ezt a fölhatalmazást arra az esetre kapta, ha XIII. Leo váratlan halála *Schönbörn* bibornok gyors elutasítását szükségessé tette volna. Párisi diplomáciai körökben nem kételkednek abban, hogy most egy másik osztrák bibornok fogja megkapni (vagy talán meg is kapta) azt a fehatalmazást, hogy *Rampolla* bibornok esetleg pápává választása ellen gyakorolja Ausztria-Magyarország veto-jogát. Azok az okok, me-

lyek évekkal ezelőtt Ausztria-Magyarországot erre az eljárásra bírták, még most is fönállanak.

Illetékes helyről megeafolják azt a hírt, hogy a bibornokok a napokban összegyűltek, hogy a konkláve összejelése esetére egységes eljárásban állapodjanak meg.

XIII. Leo végrendeletéről azt mondják, hogy a pápa három végrendeletet szerkesztett. Egy tisztán egyházi, egy politikai és egy magán végrendeletet. Végrendeleti végrehajtókul *Oreglia*, *Rampolla*, *Gotti*, *Di Pietro* és *Moceni* bibornokokat rendelte. Az utóbbit mással kell helyettesíteni, mert *Moceni* tudvalevőleg sellhűdés érte s állapota aggasztó. A politikai végrendelet, mely pápai bulla alakjában van szerkesztve, csak a konklávéban fog a bibornokok tudomására hozatni.

Oreglia és *Rampolla* összekoccansárról a következőket írják: *Oreglia*, mint az Anyaszentegyház camerlengója és pápahelyettes betelepédett a Vatikánba, maga választott magának alkalmas helyiséget főkamarási lakásul s elrendelte ennek a fényes bebutorozását. A kárpitosok, díszítők, asztalosok akkora zajt csaptak, hogy behallatszott a pápa szobájába.

Rampolla, aki még mindig államtitkárnak érzi magát, e miatt szigorúan kérdőre vonta *Oregliát*, mire ez egy heves jelenet után abbahagyta a munkát s visszament a Via Nazionalén fekvő kerti lakásába.

Róma, július 10.

Egyes jelek azt bizonyítják, hogy sok bibornok, nevezetesen a nem főrangú születési bibornokok megállapodtak egymással, hogy a pápaválasztáskor *Ferrari* bibornokra, a milánói érsekre fognak szavazni.

HIREK

A camerlengo.

A nagy palazzo tömbje mentén
Lebeg suhogó szárnya szendén
És gyászos árnya egyre növe,
Oly szomorún halad előre,
Már-már a nagy termekbe száll
A bús madár.

De még haboz, — nem sujt a szárnya,
Idéz az ürben, mintha várna,
Míg elvonul az árny előtte,
Ki tervét már a trónba szötte
S biborszutánját unja rég —
— Kapzsi veréb.

Fanyar mosoly regez az ajkán
És hallgatózik: „Mi ez? E zaj tán
A végső bucsú gyász-imája
És teljesül ma régi vágya?
Fehér lesz színed még ma tán,
Biborszután?

És megvillan a gög szemében,
A gög, amely elfojtva régen.
Sokat jelent fanyar mosolya:
Tálán a veszedet, *Rampolla*.
S a camerlengod még ma tán
Fehér szután.

S a nagy palazzo tömbje mentén
Suhan egy angyal vissza szendén.
A gyászharangok meg se szólnak,
Nem lesz halál ma itt, se holnap.
Ugy látszik, nem leszen sorok
A biboros.

XL

Budapest, július 9.

— BUDAPESTI NAPLO. Junius 30-ikán új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Kiténtetés. A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, *Tarródy* Jánosnak, Sajtóskál közleg volt birájának, hű szolgálatai elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— Bezerédj Viktor kiténtetése. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. *Bezerédj* Viktor belügyminisztériumi miniszteri tanácsosnak, a közszolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a Szent-István-rend kiskeresztjét adományozta. Kiváló munkásság sikerét jutalmazza ez a kiténtetés. *Bezerédj* Viktor 1869 óta áll élén a belügyminisztériumi közjogi osztályának, vezetője ezenfelül a színházi ügyeknek is. Működése során páratlan buzgalommal, igazi hivatottsággal, a művészi dolgoknak magas nézőpontból való helyes méltányolásával igyekezett a magyar színeszet ügyét anyagiakban és erkölcsi színvonalban emelni. És ez az igyekezete igen szép sikerrel járt. Mint a Magyar Királyi Opera és Nemzeti Színház adminisztratív fővezetője ébter gondoskodásával elősegítette az ország két első műintézetének konszolidálását. Érdemeinek legfelsőbb helyen való elismerése széles körökben kelt rokonszenvet visszöbhangot.

— Eugénia exoszárné a tengeren. III. Napoleon özvegye a tengereket járja. Az exoszárné jelenleg az Adriai-tengeren jár *Thyrtle* nevű yachtján. Tegnapelőtt *Spalotában* kötött ki és egynapi tartózkodás után *Velenébbe* utazott, ahol egy hétig fog maradni. *Maryit* özvegy királyné, aki jelenleg szintén *Velenébbe* van, meg fogja látogatni a császárnét.

— *Lujza* hercegné. *Lipcséből* jelentik, hogy *Lujza* toszkánai nagyhercegnének a drezdai udvarral történt megállapodások szerint Németországban és Ausztria egrészében nem szabad tartózkodnia. A gyermekeivel való találkozás illetőleg nem kapott ígéretet. Legkisebb gyermeke, aki *Lindauban* született, csak egyelőre marad anyjánál. *Gironnal* a hercegné minden összekötötést megszakított.

— Gróf *Károlyi Sándor* veszedelemben. Gróf *Károlyi* Sándor tegnap délután három óraker *Fóthól* kocsin jött be a fővárosba. A kocsiha fogott tüzes lovak a Múzeum-kávéház előtt a villamos-vasut osongetésétől megbokrosodtak s nekivitték a kocsit a kávéháznak amelynek vasrácszata földült és a lovakat csak az épület fala állította meg. A grófnak nem történt baja, de egy járókelőt elsodortak a lovak s könnyebb sérülést ejtettek rajta. A lovakat azután elvezették s a megrongóldott kocsit is elvontatták. Gróf *Károlyi Sándor* ezután gyalog ment haza múzeum-utcai palotájába.

— Az alkohol elleni kongresszus Budapesten. Az idei brémai nemzetközi alkoholenes kongresszus elhatározta, hogy legközelebbi negygyűlést Budapesten tartja meg. A brémai központi bizottság melegbangu köszönlőlevelet írt a kormánynak a lekötelező meghívásért és egyben főkérte a kormányt az előkészítő bizottság megalakítására. A belügyminisztérium közegészségi és a kultuszminisztérium emberbaráti osztálya ismert szakférfiakból orvosokból, tudósokból és írókból alakítja meg a bizottságot.

— *Pauler Gyula* temetése. Dr. *Pauler Gyula* miniszteri tanácsos, országos főlevéltárost, a Magyar Tudományos Akadémia igazgató- és rendes tagját ma délután kísérték örök nyugalomra a Kerepesi-úti temető halottsházájából. A díszes ravatalt tömérdek koszoru borította.

A ravatál körül már kora délután gyülekeztek a családtagok s később tömegesen érkezték közéletünk kitünőségei, akiknek soraiha ott voltak többek között: Széll Ignác államtitkár, Hodossy Imre országgyűlési képviselő, Forster Gyula, Vertessy Kálmán, Némethy Károly, Nyáry Rezső, Huszár Kálmán, Szalay Imre, Horváth Emil, Bezerédj Viktor miniszteri tanácsos, Dárday Sándor a közgazgatási bíróság alelnöke, Jalsovszky Sándor. Kozlovsvary Miklós, Guth Károly. Keresztessy Sándor, Romy Béla oszátálytanácsosok. Emich Gusztáv udvari tanácsos, dr. Janny Gyula. Lengyel Béla. Rajner János egyetem tanárok. Ivánffy József főmérnök, az Akadémia részéről Borovszky Samu főtitkárhelyettes, Lóczy Lajos, Szinyey József, Chyzer Kornél, dr. Szemere Lajos os. és kir. kamarás belügyi titkár, dr. Ováry Lipót helyettes levéltári igazgató, dr. Karffy Odón igazgató, dr. Csánki Dező, Komlóssy Arthur levéltáros, dr. Komáromi András, Barabás Samu, dr. Ilésy János alelevéltárosok, Tagányi levéltáros. Torkos László miniszteri titkár és mások. A gyászszertartás 16 5 óraker vette kezdetét. A beszentelést *Dvorszk* János pápai prelátus végezte *Bruha* Sebestyén kapucinus gyrdián s négy káptán segítségével, mely alatt az Opera énekkara *Kocsis Gyula* karmester vezénylete alatt gyászadalokat adott elő. A szertartás után a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Történelmi Társulat s a Genealógiai Társulat nevében dr. Csánki Dező, az Akadémia rendes tagja megható beszédben bucsuzott el a halottól. A beszéd elhangzása után dr. Ováry Lipót lovak az orsz. levéltár h. igazgatója mondott bucsubeszédet. Ezután a kettős érekegorsóba zárt halottat a hafatogató gyászintóra tették s a halottsház közelében a családi sírboliba helyezték örök nyugalomra. Az engesztelő szentmiséadózatot szombaton reggel 9 óraker tartják meg a kapucinus atyák budai templomában.

— *Mollináry-bakák* Budapesten. A 38-ik gyalogezred három zászlója, amely már két év óta Szerajevóban tartózkodott, ez év szeptemberében jön vissza a fővárosba. A negyedik zászlóját a jövő hónap végén vonul Kecskemérről Budapestre. ugy hogy az egész ezred itt lesz állomáson, a Gát-utcaiban lévő Nádasdy-kaszárnyában.

— **Egy szuverén hódolata.** Mikor már megérkezett Belgrádra minden írás az ősszer európai fejedelmektől, akik I. Pétert királyi fogadták, azt hitték, hogy Péter király nyugodtan alhatik, mert Európa minden szuverénje elismerte. Nagy meglepetésére a szorb kabinetirodának, még ezek után is érkezett egy levél, amelyben egy király küld üdvözlést. Igaz, hogy ez a király nem szerepel a gothai almanachban, de azért ő szuverénebbnek érzi magát bármelyik uralkodónál. Az erdők királya ahogyan *Ilia*, a rudniki kerület hírberd rablóvezére nevezi magát, küldött hódoló üdvözlést Karagyorgyevics Péternek. Ugy küldte, akár egy fejedelmet; pergamentes írva és pecséttel ellátva. S rajta a félelmetes címer: Kard és egy halálfe. Szól pedig a felirat ilyenformán többek között:

... Ha te jogokat és szabadságot adsz Szerbiának, áldani fogják nevedet a szerbek és Szerbia bizonyára az egyetlen ország lesz a világon, ahol soha bűnt nem fognak elkövetni és ahol soha sem lesz egyetlen koldus sem. Éppen ezért ez alkalommal azt követelem tőled, a koronás királytól én, az erdők királya, hogy neves gondolkodásod bebizonyításaképp szüntesd be a mi üldözésünket és add vissza mindnyájunk szabadságát.

Illenek válaszolni az erdők királyának, aki nem is kér, hanem követel. És ezuttal némi jogal is. Mert — így gondolkozhatik ő az egyszerű, de józan rablójogok eszével — mostanában amugy is sok gyilkosnak kegyelmezték meg Szerbiában.

— **Vilmos császár a műtárlaton.** Vilmos császár tegnap megnézte Berlinben a nagy műkiállítás; *Kampf* Arthur testő, a tárlat főrendezője kalauzolta az ura kodót. A császár nagy elismeréssel szőlt *Knackfuss* tanár nagyszerű vásznáról, amely Vilmos császár jeruzsálemi bevonulását tünteti fel, pedig a berlini kritika erről a festményről nagyon ellentélen nyilatkozott. Megállt a császár egy modern kép előtt is, amely két kis leányt ábrázol, amint egy mandolin hangjaira táncolnak, amelyen egy vén komédiás játszik. A berlini műkritikusok nagyrésze ezt a képet tartja a tárlat legértékesebb alkotásának.

— Oh ezek a szegény leányok! — Ugyan ki követte el ezt?

— Az én művem, felség — válaszolt *Kampf*.

A császár még csak azt kérdezte, vajon az öreg ember a két leányka apja-e, aztán a szomszédos terembe sietett. Az országos közoktatási tanács *Kampf* festményének megvételét ajánlotta a nemzeti képtárnak számára, de a császár az ajánlatot minden megokolás nélkül visszautasította.

— **Magyar tanárok Triestben.** Triestből írják: A magyar polgári-iskolai tanárok a csütörtöki napot Triestben töltötték. Ott várta őket *Walliss* Gyula kultuszminiszter levele, amelyben a fiúmai közgyűlés távirati üdvözlésére válaszolt. A miniszter levele a következőképpen hangzik:

Igen tisztelt elnök ur! Megtisztelő szíves távirati üdvözléért hálás köszönetet mondva, van szerencsém tiszteltel felkérni, szíveskedjék köszönetemet az egyesület tagjainak is tolmácsolni. Kifünőt tiszteltel vagyok igaz híve, *Walliss*.

A kirándulók Triestben is a legnagyobb figyelemmel és előzetekenyéssel találkoztak. A magyar kör tagjai és a polgári-iskola tanárai mindent elkövettek, hogy a kirándulók jól érezzék magukat és egy nap alatt sokat lássanak. A triestti tanárok kalauzolása mellett megnézték a kirándulók a Lloyd-társaság arzenálját, a városi képtárt, a Primi-utcai polgári iskolát, ahol az intézet tanárai villásreggelit adtak a vendégek tiszteltetésére. Ebéd után, amely alatt a triestti tanárok számos felkészítőt mondtak a magyar nemzetre, a Miramare-kastélyba rándultak ki a vendégek. Este ellátogattak a magyar kör helyiségébe, ahol *Hersfeld* József elnökkel együtt sok tag megjelent. A körnek 150 tagja van és híven munkálja a triestti magyarság közt az összetartozás érzetét. A magyar tanárok fogadására alakult bizottságnak elnöke *Carrara* igazgató, alelnöke pedig *Merluzza* tanár volt. A városi rendőrök a vendégek tiszteltetésére Triestben való időzésük alkalmával díszben voltak. A tanárok kedves emlékek hagyták el Triestet és péntek reggel érkeztek Velenóceba, ahol két napig maradtak.

— **Házasság.** Dr. Gruber Lajos budapesti királyi ügyész tegnap házasságot kötött öz. Joël Bernátné, született Stern Teréz asszonnyal.

— **A Ziegler-féle sarki expedíció.** *Marseilles*-ből jelentik, hogy a *Ziegler*-féle sarki expedíció tegnap *Arhangelsk*-ből, ahol kártájkát föl, odaérkezett.

— **Elfogott sarándokok.** *London*-ból jelentik, hogy a *Times*hez érkezett hírek szerint a *Demügd*-törzs foglyul ejtett egy előkelő tangeri marokkókból álló társaságot. Az elfogottak között van az angol követségi titkár testvére és egy bennszűtött üzletész. Hír szerint az üsszeüközéskor két márt megölték. A társaság sarándokuton volt egy híres szentisr főé, mely kétnapi járásra van *Tangertól*.

— **Pángermani kirohanás.** Megjelenik *Temesváro*t egy magyarialó német lap, a címe *Deutsches Tagblatt für Ungarn*. Ez a lap állandóan bőszen ront a magyarokra. Megtörtént a minap, hogy egy magyar ember visszaküldte a lap mutatványszámát a kiadóhivatalnak, ami arra bírta e pángermani nyomtatvány szerkesztőjét, hogy a következő vakmerő üzenetet tette közzé kövér betűkkel lapja legutóbbi számában:

Annak a gazkölyöknek *Porozban*, aki lapunknak egy nem számára küldött mutatványszámát hazafias magyart tiltakozással küldte vissza hozzánk, üdvözlésünket küldjük és kérjük, vásároljon mielőbb egy piros-lehár-zöld kötelet és tevékeny életének nagyobb dícsőségére kösse föl magát vele.

Alig hisszük, hogy büntetlenül ilyesmit elkövehet egy pángermani sajtótermék szerkesztője, aki különben *Orendi-Hommenau* Viktornak hívják. Hiszzük, hogy a piszkolódó magyarialó a *Korn* Arthur és *Krámer* Alvin példájára mihamarabb szintén erudon lesz kénytelen távozni Magyarországból, az elnyomott nemzetiségek hazájából.

— **Ájultak terme.** Egy előkelő newyorki divatszalon kezdte s már egész sor folytatása akad. Olyan termet rendeztek be divatszalonjaik mellett, amelybe a hirdetés rosszullett hölgyeket vezetik be, ha ájulás vesz rajtuk erőt. A teremben félhomály van s minden butorzata sötét. Virágillattal teli a szoba levegője. Kényelmes pamlagok és karosszékék állnak itt a hölgyek rendelkezésére s fardat idegekre csillapítólag hat a nyugalom. Az amerikai élelmesség netovábbja ez az előzetekenyé, amelyben van egy nagy adag porverzettség. Önkénytelenül is eszünkbe jut a római világ hanyatló kora, amikor a cézári ebédek alatt a jóllakott inyenek szép rabszolgákat hoztattak, hogy torukant pávatollal csiklandozzák s hogy azután az ebédet újra kezdhessék. Így csinálnak ezek a nagy divatszalonok is. A nagy választéktól és a fölécsigazott áráktól ájuló hölgyeket külön ájultak termeibe vezetik, hogy ott fölüljöl, újra kezdhessék vásárlásukat. Az ájultak szalonja nem utolsó raffiniérja a yankee-élelmességnek, amely alighanem iskolát fog csinálni.

— **A franciák nemzeti ünnepe.** A budapesti francia főkonzul a köztársasági nemzeti ünnep alkalmából a francia kolónia tagjait e hó 14-ikén, kedden, déle 6t 11—12 óra között fogadja lakásán (*Andrássy-ut* 96. sz.).

— **A gyermekvédelem.** Az állami gyermekvédelmet, amelyet *Székely* Kálmán kezdeményezett, az állami gyermekszanatórium felállítását jelentékenyen fogja fejleszteni. Már hetek óta folytak a tárgyalások abban az irányban, hogy a *Balaton* mellyik pontján volna legelőnyösebben be állítható az első ilyen, két-száz gyermekre szánt sanatórium. Mivel a budapesti szüneti gyermektelepegyesület 23 évi fennállása óta hasonló célokat követ, ez a gyermekgyógyhely valószínűleg ennek az egyesületnek a közreműködésével fog létrejönni, amelynek vezetősége biztosított nyújt ez emberbaráti terv élelkes megvalósítására. A szüneti gyermektelepegyesület fennállása óta 9094 gyenge, beteges gyermeket részesített a testre és lélekre egyaránt üdítő nyaralás áldásában. Az idén megint 885 gyermeket vettek fel az egyesület telepeire. Az egyesület anyagi erői teljesen kimerülvén, eddig nem volt képes a tizededik gyermek felvételének ünnepét megülni, ámbár ehhez csak 21 gyermek felvétele volna szükséges. Pályázó volna száz meg száz és csak egy ezerkoronás adomány kell, hogy az egyesület még nyolc állandó telepe közt szétoszthassa a hiányzó 21 gyermeket és még az idén megünnepelhesse a tizedik kis telepes felvételének várva-várt napját.

— **Elkobzott Tolsztojröpirat.** *Lipszében* nemrégiben lefogták gróf *Tolsztoj* *Le Né Új!* című röpiratát. Az államügyszség véleménye szerint a füzet felségértést tartalmaz. A röpirat addigelő csak orosz nyelven jelent meg és 1900 augusztusában, közvetlenül *Umberto* király meggyilkolásának halála alatt íródott. Tolsztoj ez írásban a királygyilkosságokkal és ezek okaival foglalkozik s főképp a hercegek katonai nevelését állámfogknekatonai ügyekkel való foglalkoztatását és a háborút kárhoztatja. Csak ha a háborút, ezt a tömeggyilkolást általános el fogják itelni, remélhető hogy meg fog szünni az az örület, amely királygyilkossággal vég használata lenni a világnak. Nem megünni kell a *Sándorokat*, *Carnotokat*, *Umbertókat* és más államfőket hanem föl kell őket viagosítani és meg kell őket szabadítani a hízogóktól és a képmutatóktól, akik a háborút és a háborura való előkészületeket ajánlják nekik. Ez volt — így végzi Tolsztoj — az én szándékom is e megjegyzésekkel. Ezeket a tén éppen-séggel nem új gondolatokat helyenként rendkívül élesen és kíméletlenül tárgyalja a kötet. A felségértést nyilván abban látják, hogy a röpirat egy helyen a cárok mellett *II. Vilmos* nevét is megemlíti.

— **Halálozás.** Özveg *Laudauer* Sámuelné, született *Vince* Franciska 8-án *Budapestben* meghalt. Az elhunyt urinót, akit szívjóságáért széles körökben tisztelték, kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Herr Stuhlrichter Julius David.** Ez a német nevű ur voltaképpen magyar szolgabíró, még pedig ősi magyar nemes ember de *Szentpéter* és *Isztebnyje*. Hogy mégis miért német, annak az Isten a megmondhatója. Magyar hatóság tisztviselője olyan vidéken, ahol a közép részint magyar, részint tót, de éppenséggel nem német. És a szolgabíró ur germanizál. Igazán megáll az eszünk, ha minősíteni akarjuk ezt az eljárást; mert igazán bajos eldönteni, hogy bünc-e, vagy ostobaság? Az eset ez: A budapesti büntetőbíró-vényeszkén királyértésért nyomozás folyik *Neuszer* Lipót ellen. A vizsgálóbíró megkereste a turóczi *Zarkóczy* Tivadart, hogy hallgasson ki ebben az ügyben néhány tanut, aki az ő jóságában lakik. A szolgabíró szeptepéri és isztebnyei *David* Gyula szolgabíró bizta meg az eljárással, aki a következő német nyelvű nyomtatott blankettán idézte meg a tanukat:

Z. 223/bv. Vorladung.

Vom Oberstuhlrichter des Mosócz Znoier Bezirkes.

N. N. aus . . . hat am . . . 1. J. 8 Uhr Früh im Angelegenheit als Zeuge bei dem Oberstuhlrichter Amle in *Stubenbad* unter sonstigen gesetzlichen Folgen zu erscheinen.

Stubenbad

David Stuhlrichter.

Tohát a magyar főszolgabírói hivatal hivatalos eljárásban a német nyelvet használja, még pedig rendszeresen, amit a nyomtatott német nyelvű blanketták bizonyítanak, s a helységnevekről szóló törvény ignorálásával *Stubenbad*nak írja *Stubny-fürdőt*. Mikor így germanizálnak tót vidéken törzsköcs magyar emberek, akkor majdnem kedvünk kerekedik hamut hinteni a fejünkre. amiért korholni merészeltük a *Lurtzokat* és a *Cramer* Alvinokat. De ha ezt nem tesszük is — mert végre is szent jogunk és kötelességünk a körmére koppintani a magyarság minden ellenségének — mindenesetre konstatálnunk kell, hogy nincs az az alldéutsch lézengő ritte, aki olyan veszedelme volna a magyar nemzetnek, mint egy-egy ilyen *Julius David*, vagy *Theodor Zarkóczy*, aki fajmagyar létére „ledobván fényes nemzeti bélyegét, rut idegent cserél.”

— **Egy magyar iparos találmánya.** A magyar főállalók jelentős alkotásai sorában kér helyet magának egy olyan új találmány, amelynek roppant hatása lehet a belterjes mezőgazdaság terén. Egy nagytehetségű vidéki iparos a rendes gőzszéplőgép lokomobílját akképpen alakította át magától járó lokomotívra, hogy a széplőgép gőzgépjével szántani és fuvarozni is lehet. A találmány első példányát a főállaló, *Ij. Ivanich* Antal dombovári lakatos, elkészítette a saját műhelyében s működését már be is mutatta elismert gépészeti és gazdasági szakintézeteknek. A lokomotívra átalakított gőzgépj mintaszérien végzi a szántást és mivel az átalakítás aránylag kevés pénzbe kerül, használatával a kisebb gazdaságnak is módjában áll a gőzajálalmivétel. Ezenfelül az esztendő nagy részében tétlen gőzgépj állandó foglalatosságához jut a szántással és fuvarozással, tehát jobban és gyorsabban kifuttatódik a beszerzés költsége. Szakintézetek bizonyítják, hogy ez a találmány mindenképpen kiváló; becses bizonyossága a magyar elme kutató-álatumának és a magyar kőz teremterőjeinek. Fölötte kívánatos, hogy ez a találmány ne jusson a magyar alkotások közös sorsára, az indolencia temetőhelyére, hanem becsültessék meg érdeme szerint, még mielőtt valamely élelmes külföldi a maga számára kisajátítja a találmány tulajdonát, erkölcsi és anyagi hasznát. Ha a magyar gazdálkodók, akiknek bizony sok széplőgépük rozsdásodik az esztendő nagy részében, érdeklődésükkel támogatására sietnek *Ij. Ivanich* Antal találmányának, előbbrevissz az agrikulturna nemzeti ügyét és további munkásságra is buzdítják az önállóan gondolkodó, nagytehetségű vidéki iparost, aki igazi mester a maga hivatása területén.

— **Az utazás megkönnyítése.** Az utazási szezon kezdetén egy oly munka jelent meg a magyar könyvpiacra, mely régen érezt hiányokon segítve, nagyban hozzá fog járulni nemcsak az utazás megkönnyítéséhez, hanem a közönség utazási kedvének emeléséhez is. A *Kis kalauz*, mely az összes magyar vasutak, hajózási vállalatok hivatalos adatok alapján egybeállított menetrendjén kívül magában foglalja a hazai szállodák és vendéglők jegyzékét, *Barta* Béla szerkesztése alatt a *Magyar Vendéglős-és Kávézó-Ipar* kiadásában minden hónapban megjelenik. A könnyen kezelhető zsebkönyvnyagsága *Kis kalauz*, melynek ára csak 20 fillér — a bennitogált hasznos adatokkal az utazók kezében jó szolgálatokat teljesít.

— **Üngylikos mérnök.** *Máramaroson* tegnap nagy megdöbbenést kellett *Kozeika* Györgynek, a szakaszmérnök iró egyik képzett és buzgó tagjának üngylikossága. *Kozeika* tegnap reggel eltávozott hazulról, hogy a hivatalos idő előtt még egy sétát tegyen. Kiment a városhoz alig egy negyedórányira fekvő *Petőfj*-igetbe és ott, közvetlen az *Iza* folyó partján, agyonlőtte magát.

— **Öngyilkos fővárosi tisztviselő.** *Murai Károly* fővárosi számvizsgáló ma délután a Teréz-kört 20-ik számú házában lévő lakásán a nadrágszíjára felakasztotta magát s mire észrevették, meghalt. *Murai* egyik fiával — aki a statisztikai hivatalban dolgozik — lakott a Teréz-kört 20-ik szám alatt egy kis szobás lakásban. Egy leánya és egy fia önnél emberék s nem laknak otthon. A szerencsétlen ember ma még hivatalban volt s ebéd után hazament. Azóta senki sem látta. Fia, aki vele lakott, egész délután nem volt otthon s csak este tíz óra felé tért haza. Alig nyitotta ki az előszoba ajtaját, látta, hogy édesatyja ott csüng az előszoba ablakának keresztfáján, holtan. Az öngyilkosságról értesítették a rendőrséget, amely a holttestet bevitette a törvényszéki orvostani intézetbe. Az öngyilkos számvizsgáló — aki 55 éves ember volt — semmiféle írást nem hagyott hátra tettének okára vonatkozólag. Valószínű, hogy buskomorságában lett öngyilkossá. Egyik leánya ugyanis, akit nagyon szeretett, ezelőtt három évvel meghalt s *Murai* azóta buskomor volt. Eppen ma volt az évfordulónapja leánya halálának.

— **Erzsébetfalva ünnepe.** Erzsébetfalva község önnállóságának évfordulóját július 12-ikén, vasárnap bucsú-ünnepel üli meg az erzsébetfalvai polgárság. Az ünnep napján délelőtti tíz órakor hálaadó istentisztelet lesz az erzsébetfalvai katolikus templomban, ahol testületleg jelennek meg az önkéntes tűzoltók és a Szilágyi harcoss-egylet tagjai. Délután a piacon nagy népiünnepet rendeznek.

— **Székhámos álherceg.** Berlinből jelentí tudósítónk telefonon, hogy a rendőrség letartóztatott egy furfangos tolvajt, aki *Lahovary* herceg neve alatt temérdek székhámoságot követelt el és sok vendég-fogadóban lopott. Az álherceg előkelő megjelenésével, több inasával megtévesztette a szállító tulajdonosokat, akik vakon hiteltek neki. Az ál-Lahovary, aki sok nyelven beszél, megugrott a rendőrségtől és csak most sikerült ismét kézrekeríteni Genuában, a honnan Berlinbe vitték. Kiderült, hogy az ál-herceg igazi neve *Mandeco György*. A székhámoson az örült-ség jelei mutatkoztak s erre a megfigyelő-kórházban helyezték el, a honnan ma megszökött.

— **A vasárnapi munkásszűnet.** A kereskedelmi miniszternek a minap kiadott rendelete nagy zavart okozott a kereskedők és iparosok között. Több kereskedő és iparos panaszt tett a városnál, hogy a miniszteri rendelet nekik megtiltja, hogy vasárnap árusítsanak, a piacokon és a vásárosmarkokban azonban vasárnap délelőtti tíz óráig árusítsák az iparcikkeket. A minisztert is kérték, hogy ha nekik megtiltja a vasárnapi árusítást, a piaci árusoknak sem engedje meg. A fővárosi jogosnak tartja a kereskedők panaszát s arra kérte a kereskedelmi minisztert, hogy keressenek méltányos megoldást, amely nem károsítja az egyik kereskedőt a másiknak a javára.

— **Amerikai gyilkos Budapest.** A rendőrség tegnap letartóztatott egy *Danielovszky* Ede nevű, budapesti születésű 21 éves nőtlen vasúntó-segédet, akit az amerikai osztrák-magyar konzulátus körözött gyilkosság miatt. *Danielovszky* ezelőtt négy hónappal ment ki Amerikába, ahol Chicagóban egy fataragógyárban kapott alkalmazást. Nagynénje Chicagóban a 18. streeten lakott és ő is ott fogadott szállást. A múlt hónap 24-ikén visszakérte nagynénjétől három dollárjárt, amit neki megörzés végett adott át, de az asztalnyomnak nem volt aprópénze. Ebből aztán szövitá támadt, ami közben *Danielovszkyt* mellbelökte és leköpte a nagynénje. *Danielovszkyt* nagyon elkéserítette nagynénje bánásmódja. Még az nap este megleste a ház előtt az asszonyt és egy tégladarabbal úgy vágta fejbe, hogy az holtan esett össze. *Danielovszky* nem tudta, hogy meghalt a nénye, de amikor másnap egész nap zárva találta a lakást, rosszat sejtett és megszökött. Baltimoreban a *Brandenburg* hajóra menekült, ahol mint géplisztító kapott alkalmazást. A hajóval Brémába, majd onnan Budapestre utazott, ahol édesanyjának VI. kerület Levente-utcai lakásán rejtőzött el. A chicagói osztrák-magyar konzulátus azonban értesítette a gyilkosságról a budapesti főkapitányságot, amely kinyomozta a gyilkost és letartóztatta. Tegnap még tagadta *Danielovszky* a gyilkosságot, ma azonban már beismerte, ő azonban nem tudja, hogy a nagynénje meghalt.

— **Intelem a kivándorlóknak.** A kanadai osztrák-magyar konzul hivatalosan tudatja a hatóságokkal, hogy a Kanadába való kivándorlók, amely anyni embernek elpusztulását, romlását okozza, világossítsák föl a népet. Nincs mit keresni és csak nyomorogni mennek azok Kanadába, akik legalább kétezert forint készpénzt nem visznek s ha pénzült van is, de nem tudnak angolul, nem szorgalmasak és nehéz munkát nem bírók. Kanadában csak az áll meg a lábán, aki bírja a terhes munkát, képes reggeltől estig dolgozni, ért a föld okserült megmunkálásához. Aki nem pénzrel, sem az erényekkel, tudással nem rendelkezik, azokra hallatlan ínség vár s a konzulnak csak egyetlen, de igaz szívből való tanácsa az: ne menjen a pénstelen ember Kanadába.

— **Csek-hamistás.** Ma délután félöt óra tájban egy sápadt sovány fiatalember járkált izgatottan fel és alá a Nádor-utcában. Egyszer csak megállított egy vele szembejövő idegen fiatalembert s miután megkérdezte tőle, hogy tud-e németül, előmutatott neki egy *Nicholson*-géppárvát által a *Wiener Bankverein* budapesti fiókjára kiállított 2860 koronáról szóló cseket. — Nincs pénzem, hogy hordárt küldjek fel velem a bankba személyesen pedig nem akarok menni, legyen olyan szives, váltassa be egy hordárral ezt a cseket. Én majd a Lloyd-épület előtt megvárom s jól meghálálom a szívesességét.

Az illető fiatalember belement a dologba s felkültött egy hordárt a bankba az utalvánnyal. A banktisztviselő előt gyanusnak tűnt fel a csek, mert a gyár pecsétje nem volt rajta s ezért vállatóra fogta a hordárt, hogy honnan vette a cseket. A hordár elmondta, hogy egy fiatalember bízta meg a beváltással s az utcán várja a pénzt. Erre az illető fiatalember felhívta a bank helyiségébe s elmondta, hogy egy előtte ismeretlen fiatalember adta át neki a cseket s a Lloyd-épu elött adtak egymásnak randevút. A bankból ezalatt kitélefonoztak a *Nicholson*-gyárba, ahonnan az a válasz jött, hogy a csek hamis s a jelentkezőt adják át egy rendőrnök. A rendőrséget is értesítette a bank az esetről s egy kiküldött rendőri Lloyd-épület előtt, az adott személyleírás alapján felismerte azt a fiatalembert, aki a pénzre várakozott. Bevittek a rendőrségre, ahol kiderült, hogy lovag B. Róbertnek hívják, az apja eredes Bécsben a hadügyminisztériumban s ő gyakornok volt a *Nicholson*-gyárban, de három nappal ezelőtt elhagyta állását. A rendőrség, mert a gyár nem tett panaszt és kár sincs, a megtévedt fiatalembert elbocsátotta.

— **Munkásszűnet.** Gróf *Csekonics* Endre kis-és nagytoraki uradalomban munkás-sztrájk ütött ki tegnapelőtt. A rend és nyugalom megvédésére tegnap délután egy század katonaság és harminc csendőrből álló fegyveres erő vezényelték ki a hatóságok. — A munkások tegnap felkérték *Illés* Jenőt, a *Nagybecskereki Hir-*lap szerkesztőjét, hogy vezesse küldöttsgüket *Delim-*napcsán alispán elé s járjon közbe, hogy az alispán gróf *Csekonics* Endrével a békés kiegyezés útját előkészítse számukra. Az alispán a küldöttsg kérését megtagadta.

— **Az újpesti gyilkosság.** Áprilisban 11-én — mint annak idején megirtuk — Újpesten, a Templom-utóban lévő lakásán meggyilkolták és kirabolták *Kubányi* Juliska varróleányt. A rendőrség a szomszédok vallomásától megtudta, hogy *Kubányi* Juliskának két udvarlója volt, mindkettő szőke fiatalember. A gyanu *Nepomuczky* Lipót 23 éves asztalossegédre esett, akit a gyilkosság elkövetése után három nappal Bécsben, a *Práter*ben letartóztattak. *Nepomuczky*, aki nál a leánytól elrabolt ékszerek egy részét is megtalálta, a kihallgatás során azt mondta, hogy tényleg volt a leánynál a gyilkosság előtt való napon s ekkor összeveszett vele s az általa ajándékozott ékszereket visszakövetelte tőle. A leány nem akarta visszaadni, mire ő megverte és elvitte tőle az ékszereket. A gyilkosságot azonban tagadja. *Nepomuczky* alibit is akart bizonyítani s azt mondta, hogy a gyilkosság észak-kaján otthon aludt a szülei lakásán; kiderült azonban, hogy ez az állítása nem igaz. *Nepomuczkyt* ezért vizsgálói jogságban tartották s még ma sem adta ki a bécsi törvényszék. A rendőrség pár nappal ezelőtt névtelen levelet kapott, hogy *Rogácsy* József közúti villamos vasúti kocsivezelő, aki a Lehel-utca 30-számú ház első emeletén, a 27-ik ajtószám alatt lakik s akinek egyébként is bűn nyomja a lelkét, jó barátja volt *Nepomuczky*-nak, s valószínűnek mondta e levél, hogy a gyilkosságot is együtt követték el. A rendőrség a névtelen levél alapján két detektívet bízott meg *Rogácsy* megfigyelésével. Ezek megtudták, hogy *Rogácsy* a legutóbbi sztrájk óta van csak a villamos-vasúttársaság szolgálatában. Azelőtt a Városligetben volt kikiáltó s együtt élt özvegy *Csorda* Károlyné volt aristanóval, aki most keféket és egyéb apróságokat árul az éjleli mulatóhelyeken. *Krecsányi* detektívönök azután ma reggel *Rogácsy*-t, a ki egyik Széna-téri kocsin volt vezető, előállította. *Rogácsy* a vallás során beismerte, hogy tényleg jó barátságban volt *Nepomuczky*-val, a ki a gyilkosság éjszakáján is megjárt nálá. Azt mondta, hogy ezt be is akarta jelenteni a rendőrségnek, de időközben *Nepomuczkyt* Bécsben letartóztatták s így fölöslegesnek tartotta a jelentkezést. A rendőrség különben *Rogácsy* háziaszonyát, özvegy *Csorda* Károlynét is elő akarta állítani, de a detektívek nem tudták sehol sem megtalálni s estig a lakására nem tért vissza. A rendőrség azt hiszi, hogy *Rogácsy* tényleg bűntársa volt *Nepomuczky*-nak s ezért letartóztatta. A vizsgálát száí különben egyik közeli vidéki városba is elyulnak s ma ebbe a városba detektívek utaztak el a tényállás megállapítása végett.

— **Műszemlők.** Egy ötletes ember, aki jól ismerheti a női hűségöt, kitalálta a műszemlőket. Olyan hölgyek tehát, akiket a természet mostohán látott el szemlőkkel, ezután csodaszemlőkkel ruházhatják fel magukat. Ez a mulatság nem is rossz drága. Egy párt három koronáért kínálnak, de az ilyen nem tart csak egy hónapig. Egy évig tartó szemlők tizenkét koronába kerül. Eddig az üzleti rész. Más a költői szempont, mert egy illúzióval ismét szegényebbek letünk. Hány tizen ifju fog heves szerelmi vallomás közben rapillantani egy-egy éjszért szemlőkre s ha ez majd kissé ferdén áll véledentül, kész lesz a katasztrófa. Avagy ha egyszer csak az egyik szemlők jelenik meg a látóhatáron? Szóval mindenképpen bajok lehetnek s amennyit segített az élelem felaláló a hű nőknék, annyit árthatott sok ábrándos szíveknek.

— **Gyors- és teherárak háhozszállítása.** Az államvasutak a budapesti-özsörfövási, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárakat a címzeteknek saját fuvarosával hához szállítatja, ha a címzett a Duna balpartján a IV-IX. kerületben vagy a tisztviselőtelepen lakik. Ugyancsak fuvarosával vátomatja el a Budapestben átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámarukat is, egyuttal a külföldről érkező — hához szállított — szállítmányok után kiállított árnyilatkozatokat is megbiztotja általállítatja ki. Utánvételel terhelt, Budapestben a Duna jobbpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tüzveszélyes és oly árúk, melyeknek összcsulaja az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval közönd előzetes egyesség alapján szállítanak hához. Jogában áll mindenkinek, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatóságát által e célból szerződötlet fuvarozónak közbenjárását kizáró utasítást adhasson. Ez utasítás az illető állomáson még az árú megérkezése előtt írásban nyújtandó be. A hához való elszállítási díjak a következők: a) gyorsárúkrét: 10 kg. sulyig 30 fillér, 10 kg.-tól 25 kg.-ig 40 fillér, 25 kg.-on felül 50 kg.-ig 50 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 40 fillér, b) teherárúkrét: 60 kg. sulyig 40 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 30 fillér. A statisztikai árnyilatkozatok kiállításáért a vállalkozó nyilatkozatonként 10 fillért számíthat. Az árúk hához szállítása esetén, ha az árufogyasztási vagy vámilletékek alátvegy nincs s ha a címzett fuvarlevélben kijelölt helyen fotalálható s az árút ott át is veszi, csak a fuvarlevélben felszámított összeget szedik be. Ha az árú vámilletékek vagy fogyasztási adónak van alátvegy, még a címzetnek kézbesítendő vámnnyugta, illetve adóbarak szerint fizetett vámilleték, fogyasztási adó és vámközvetítési illeletek is megfizetendők. A szállítmányozó az árú a lakás vagy üzlet helyiségébe ma részébe tartozik állítani, melyet e célra neki kijelöltek. Ha a címzett az árú befuravozása idején lakásán nincs, a másodsor. esetleg többször is megkísérelt kézbesítésért külön illetek nem számíthatóak. Ha a címzett az árú átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más, nem a fuvarlevélben megjelölt helyére küldi a visszavétel, újra való elhozhat, vagy más helyre való szállításért a díjszabás szerinti illetek felszámítható. Esetleges panaszok a budapest-jobbparti üzletvezetőséghez jutandók.

— **Hajóösszeütközés az Adrián.** Tegnap reggel — mint *Triestből* táviratoztak — az *Adolfo* S. nevű olasz shoener az isztriai partok közelében összeütközött a *Pelikan* osztrák-magyar hadihajóval. A *Pelikan* éppen *Spaun* tengernagyot vitte *Foia* felé, a vitorlás hajó pedig nagyobb kórománnyal volt utban *Venecia* felé. A hadihajó orra óriási erővel furódott a vitorlás oldalába, úgy hogy azt ugyszóval kettémetszelte. A hajó rögtön elsüllyedt, de legénységét sikerült megmenteni, akiket azután a *Pelikan* Polában szállított partra.

— **Jelmez-ünnepély Ós-Budavárban.** Nagyszabásu jelmezés ünnepélyt rendez ma, szombaton este Ós-Budavára igazgatósága a gyönyörűen díszített és kivilágított területen. Diszilvánulás és éjjel 12 órakor a mecsében *jelmez-bá* a bosnyák ezred zenekarának játéka mellett. De legérdekesebb teszi a mai estét az a *cake-walk* verseny, amelyet a *The Georgia Picannillies* néger csoport tagjai rendeznek a közönség részére. A legjobb *cake-walk* táncos egy gyönyörű török kap ajándékba. És lesz ezenkívül temérdek szórakozás, nagyszabásu tűzijáték stb. Az igazgatóság kéri a közönséget, hogy minél löbben jelmezben sziveskedjenek megjelenni.

— **Rendőri hírek.** *Barány Gyula* tápíósi születésű 24 éves gyári munkás kezében ma reggel a váci-uti Eisele-gyárban felrobant egy benzínlampa s a munkást veszedelmesen összeégette. A Rókusba vitték. — *Móri* Pál 45 éves napszámosnak a máv. északi főmühelyben nagy vaskerék keresztültant a derekán. Veszedelmes sebével a Rókus-kórházba vitték. — *Weinberger* Jakab 54 éves napszámosnak a Szerencsen-utca 8. számú házában láda esett a fejére. A Rókus-kórházban ápolják. — *Tréger* Béla, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Résztvényársaság alkalmazottja ma este 7 órakor Újpesten a Ferenc József-térre revolverrel melbe lötte magát. Sulyos sérülésével a gróf Károlyi-kórházba vitték. — Ma este 8 órakor a Margit-hídról egy 20-22 éves munkásember a Dunába ugrott és nyomtalanul eltűnt a hullámokban.

(x) **Csusz. községy ellen pártatlan a Zoltán-téle** kenőcs. Ára 2 korona. Zoltán gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

KÜLÖNFÉLÉK

Szonettek.

I.

Mignon, az évek eltűntek felettem,
Csókok varázsa régen mesze szállott,
Mint csalfa ősz az elfakult virágot,
Sirattalak s emléked ettemtem.

De szép lelt volna egyszer ünneleden
Előd bordíva elrebegni néked
Híven megörzött régi szent ígétet —
De más szemeknek hervadt rabja lettem.

Hazádba mesze, dombok oldalán,
Feltámadást madár ha dall a fákön
S remény suhan szívedbe lágy dalán:

Bűbajos, édes, fűndérszöke lány,
Álombeszötte nyári éjszakákon
Óh már ne várj, többé ne várj reám!

II.

A könny, amelylyel álmodtál
A szívemig hat, összetépi lelkem
Az új tavaszt is hányzor elfelejttem
S valamit én is, én is siratok!

Ne sírj! Miattad én is bús vagyok,
Az életembe könnyed mérget olt,
A más szembe fényt, derüt, mosolyt,
Mindent megátkozó vádló bánatot.

Ne sírj! Inkább a multakat feledd,
Teremt magadnak újabb, szebb világot,
Óh csak ne üldözz, hagyj el engemet.

Ha szenvedsz, látom öldöső sebed
És megvetem, mely így halálra bántott,
Az én csapongó, hűnös szívemet . . .

Merey Sándor.

† London vendégel. Az államfők megvendégélése temérdek költséget okoz a vendéglátó városoknak és főuraknak. Az ilyen gyakori fejedelmi látogatás még koldusbotra is juttatja a házigazdát. Egy angol lord ugyanis néhány év előtt a csódbíróság előtt azt mondta, hogy azért ment tünkre, mert gyakran látta vendégül Viktória királynőt. London városát nagyon gyakran látogatják előkelő vendégek. Most legutóbb Loubet-t, a francia köztársaság elnökét fogadta London nagy fényvel, de a francia vendéglátogatása valószínűleg nem okozott annyi költséget az angol fővárosnak, mint néhány fejedelmi látogatás a mult század végén London városának legdrágább vendégei közé tartozott az elhunyt perzsa sah, a mostani perzsa fejedelem apja. Amikor ez a hatalmas keleti fejedelem 1878-ban először jött Londonba, látogatása 328.000 koronájába került a városnak. A pénz legnagyobb részét arra

költötték, hogy táviróállomást rendezzenek be ama nagy terem közvetlen közelében, amelyben a bankett volt, hogy az elhangzó beszédeket azonnal megtelegrafálják a perzsa birodalom fővárosába. Ez a berendezés igen kitűnő volt és bizonyára elismerést érdemlő a londoni városatyák buzgó ügykezelete, de úgy látszik, erre a külön táviróállomásra csakugyan hiába költöttek, mert rövid vártatva az a felelet érkezett Teheránból, hogy oda reggel egy órákor érkezett meg a beszédek szövege, amely nagyon hosszú és Teheránban jobb szeretnék, ha a rettenetes melegben nem zavarnák őket ilyen végtelenül hosszú táviratokkal. Ez a felelet fáj a londoniaknak, de okultak belőle, mert amikor a sah másodsor, 1889-ben Londonba jött, megvendégélése már csak az előbbi összeg egy nyolcadába került. II. Vilmos császár is volt már London város vendége. 1891-ben volt ez és ekkor a város üdvözlő főúratát pompás, rendkívül értékes aranysekrényben adták át neki. Az az asztali készlet, amelyet ez alkalommal a oszárzárának ajándékoztak, szintén nagyértékű volt, de az egész vendéglátás még sem került többé, mint 80.000 koronába. Amikor VII. Edvárd, a mostani király, mikor velszi herceg korában visszaérkezett indiai utjából, szintén meglátogatta a cityt, a városi kincstárnak ugyancsak mélyen kellett belenyulnia a pénzesládába. Az összes költség, beleértve az ünnepi lakomát és a bálét, amelyen vagy ötezer vendég vett részt, kerek félmillió koronát tett ki.

† Napoleon halála. A The Globe című angol lap július negyedik számában egy hirt közöl, amely azért érdekes, mert ezt a hirt nyolcvankét évvel ezelőtt ugyancsak a The Globe közölte, 1821. július negyedik számában ugyanezzel a szóval szöveggel. Ez a pár soros hír Napoleonnak, Szent Ilona-sziget foglyának halálát jelentette és szószentí fordítása a következő: Bonaparte halála híret jelentjük. A hivatalos értesítés ma kora reggel érkezett az admiraltáshoz. A haláleset június 5-én történt. Bonaparte egészségi állapota már huzamos idő óta nem volt jó. Bonaparte, aki 1769-ben született, gyomorrákban szenvedett. Eltartása Szent Ilona-szigeten évenként 20.000 font sterlingbe került. — Így emlékezett meg 1821-ben az angol lap Napoleon haláláról, akinek életéről egész könyvtárt írtak össze és a The Globe mindössze csak annyit jegyzett fel, hogy 1769-ben született, gyomorrákban szenvedett és eltartása évi huszezer font sterlingbe került.

† Az elnök udvari szállítója. Párisban is, mint minden nagy városban, elegáns üzletek cégábláján ott diszelegnek ilyenfajta díszes jelzők: Az angol király ő felsége, vagy: az orosz cár ő felsége udvari szállítója stb. De ezt a jelzőt: a köztársaság elnökének udvari szállítója természetesen nem látja sehol az ember az egész francia köztársaságban. Loubet

elnök londoni látogatása alkalmából néhány előkelő angol kereskedő arra a gondolatra jött, hogy nem lehetne-e Franciaország területén kívül megszerezni ezt a címet? Még mielőtt Loubet az angol fővárosba érkezett, több kereskedő értékes dolgokat küldött a londoni francia nagykövetséghez az elnöknek és a mellékelte folyamodványban csak azt kérték, hogy engedje meg Loubet: a francia köztársaság udvari szállítója cím használatát. Loubet azonban, mihelyt Londonba érkezett, rögtön intézkedett, hogy küldjék vissza az ajándékokat, s így természetesen nem sikerült a kereskedők terve és Franciaországon kívül nem lesz az elnöknek udvari szállítója.

† A nagyvárosok füstje. A nagyvárosokban tudvalegoleg satnyábbak és betegesebbek az emberek, mint a vidéken. Az óriási embertömeg kibővülése nagyon károsan hat a szervezetre, de ennél sokkal károsabb az ezer meg ezer kéménynek a füstje, amely megfertőzi a levegőt. Sokat gondolkodtak már, hogy milyen módon lehetne a füst ellen védekezni, de eredmény nélkül. Páris városa még díjat is tűzött ki olyan találmányra, amely a világvárost ettől a bajtól megszabadítaná. Amerikában is sokat kísérleteztek s párával akarták levezetni a füstöt, a próba azonban nem vált be. Legfeljelmesebb a füst Londonban, ahol a kődök napjában valóságos gyűtremel az angol főváros hatmillió lakosa között élni. A sűrű kődök akadályozzák a kémények füstjének ellanását s a feketére festett kőd beteken át ott lebeg az utcában, befurakodik a lakóházba, bemocskolja a ruhát és megmételtyezve a tüdőt. Londonban legfőképpen szűkség volna valami óvszerre. Fel is találtak végre azt az óvszert és éppen Londonban. A közszen füsttelentése igen egyszerű: kevés szálstromot kell belevigyeitni, kis mennyiségű nitrátoldattal és a füst hamuává lesz. A találmánynyal szélesebb körben kísérletet tettek s mindenütt bevált.

† Esküvő a vasuton. Az edinburghi törvényeszkék a napokban elismerte, hogy az a minden teke-tória nélkül való skót házasságkötés, mely a határ-széli Gretna-Greent oly híressé tette, még most is érvényben van. Kate Mariosi fiatal és csinos londoni mosónő ezeltől két évvel megismerkedett egy fiatal szakácsca, aki glasgowi, tehát skót. Összeakart volna, de a leány szülei elleneztek a frigyet. A fiatalok egyszerűen a vasutra ültek, Glasgowba utaztak, s alighogy áthaladtak a skót határon, az ifjú jegygyűrűt húzott a leány ujjára, kijelentvén, hogy most már feleség. A leány pört indított az ifjú ellen Edinburghban, perze csak azért, hogy a házasság érvényességét hivatalosan kimondassa, amit a skót törvényeszkék meg is tett.

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irtak: GIOVANNI VERGA

(71)

— Mindenki a maga zsebét nézi! . . . Látod, látod — mondjam-e neked? — Ha nem volna pénz — senki sem háborgatna. — Üzlet az is, érted? — A módja annak, hogy az ember az egész életére biztosítsa a mindennapi kenyérét. Egy szegény ember, férfi, vagy nő — a nélkül, hogy meg akar-nék bárkit is sérteni — segíteni szeretne magán, úgy, ahogy tud — körülnéz, megfontolja, mit tehet a maga helyzetében — és aztán minden követ megmozgat, hogy eljusson oda, mindenki, ahogy bírja. Az egyik példaul a nemesi nevét viszi küzelembe, a másik azt, amihez legjobban ért, szép szavakat, gyengéd pillantásokat. — De akinek a másik részen esze van, figyelni kell a maga érdekeire. Látod, mily ostobák azok, akik sirnak és kétségbeesnek.

Szavai elhaltak ajkain ama sápadt arc és merev szemek láttára, amelyekkel leánya ránézett. A felesége sem tudott mást mondani, mint ezt:

— Hagyd békében! — Nem látod, mily izgott szegény?

— Ostoba leány! — kiáltott Motta mester, dühösen kifakadva végre. Nem ért semmihez és nem akar érteni semmihez . . . De nem vagyok ostoba én! En tudom, mit akarok! . . . És dühösen kiment.

Tizenhatodik fejezet.

Alighogy megszűnt a kolerától való rétegés és Motta visszatért a kis városba, már megkapta nővérének bírósági beidézését, aki Burgiótól fel-

hatalmazva, az atyai örökségét követelte, min-denből, ami Mottáé való, a maga részét, hozzá-téve, hogy mindez közös tulajdon, mert a tár-saság együtt szerezte, melynek feje Nunzio mes-ter volt. Elpanaszolta Speranza, hogy bátyja minteng magához akar kaparintani, pedig eddig valamennyien Gesualdon élteköztek, csak annyi-kárt szenvedett apjának elhibázott spekulációi miatt, aki rossz esztendőben Burgio sógorát bő-kezősen támogatta, aki Santo öcsésének adósságait is kifizette Pecu-Pecu kocsmájában. Santo is bíróság elé idéztette az öröksége miatt, ez a gézengúz is a tár-sasáéhoz tartozott. Most valamennyien megrágal-mazták Mottát, tolvajnak mondták, le akarták peccsételni a lakását és gondokszag alá helyezni a vagyonát. Egyik pört a másik után akasztották a nyakába, ügyvédek fogadtak, rengeteg költsé- get, még több keserűséget okoztak neki, vesztö- gettek az idejét és a szegény Motta sok fontos ügyét nem intézhette el, — az ellenségei hiztak az örömtől — a kávéházakban és a gyógyszer-tár- rakban egyébről sem beszéltek az emberek — mindenki fellázadt ellene, perze olyanok, akik- nek nem volt semmiük. Neri jegyző az ellenpárt ügyvédje lett, ingeny és csupa tisztelőből, a régi és új civódások miatt, amik köztük előfordultak. Speranza a bírósági épület lépcsőjén várakozott bátyjára és piszkos beszéddel rontott rá, szidta a gyermekeit, Santot, amiért nem volt bátorsga nyíltan fellépni a bátyja ellen.

— Mindnyájan gyávák vagyok! Akárcsak az uram! Nekem magamnak kell leszámolnom ezzel az emberrel! Nem nyugszom addig, amig gályára nem jön ez a tolvaj. Az ingemet eladom, amit a testemen hordok. A részemet akarom, apai jussomat! . . .

Még rosszabbra fordult a dolog, amikor a bíró elutasította őket keresetükkel.

— Uram, nézzének ide! Mindent meg lehet ma pénzért vásárolni! De felebbezek Palermóig, fel a királyig, ha van igazság ezen a földön!

Zacco báró, aki akkor valami üzletet terve-zett Mottával közösen, beleavatkozott a testvérek

viszályába és adta a békebíró. Egy vasárnap összehívta házába az egész Motta-családot, Speranza férjét is elhívta. Speranza nem tudott érveket előhozni. Santo, kényszerítve rá, hogy bátyjával szembekerüljön, elkezdett hibézni:

— Mit akarsz? Nem az én hibém. Elvittek az ügyvédhez. Mit csináltam volna? Miért kértük az ügyvéd tanácsát? Azt teszem, amit az ügyvéd mond . . .

Motta engedékenynek mutatkozott. Nem azért, mert köteleve volt reá, óh nem, ismerte a tör-vényt. De jóindulatból. Ami jót a rokonaiért te- hetett, mindig megtette és ezental is meg akarta tonni. Erre végtelen szócsata indult meg, bizo- nyítékokkal és ellenbizonyítékokkal. Speranza, aki látta, hogy az örökségre való reménye füstbe száll, dühében elkezdte szidni a gyermekeit és az urát, akik nem tudtak védekezni. Santo is hall- gatott, mint egy gyermek, aki rossz fát tett a tűzre. Szerencse, hogy Speranza itt volt, hogy megmondja a véleményét.

— Mit akarsz te nekünk adni? Alamizsnát? Időnként, ha kedved tartja. Egy pár mérő gabona, egy hordó bort, olyant, amin nem tudsz tulajni?

— Hát mit adjak? Azt akarod, hogy pőrere vetközzem, hogy megtöltem a torkotokat, nektek, akik semmit sem dolgoztok. Gyermekeim vannak. Nem szabad hozzányulnom a vagyonomhoz . . .

— A te vagyond? Hallgassák csak! Hát azt akarod mondani, hogy édesapánk, az Isten nyugosztalja meg, semmit sem hagytott nekünk? És a gipszüzletet, amit együttesen kezeltetek? És mikor közösen vállaltátok a hidépítést? Semmi sem maradt a boldogult után? Minden haszon a tied? Hogy szép birtokokat vásárolj össze és most azokat mind magadhoz akarod kaparintani, mert gyermekeid vannak? De tudd meg, van még oda- fenn Isten! In Arra, amit te ezeknek az ártatlanok- nak a szájától el akarsz vonni, már vár valaki, aki fölemesztli! Nézz csak utána, ki sétálgat es- ténként az ablakod alatt.

Újra megindult a lárna. A báró kiabált és

Egyéb gabonafajták	Kilós	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig
Bors	70-72	6.16	6.22
alsórendű	—	6.45	6.16
magasrendű	—	6.10	6.10
Arpa	60-67	6.69	6.70
alsórendű	—	6.69	6.70
magasrendű	—	6.76	6.85
Zab	30-33	6.60	6.70
alsórendű	—	6.50	6.55
magasrendű	—	6.50	6.55
Repece	11.50	11.80	11.80
alsórendű	—	6.76	6.76
magasrendű	—	6.76	6.76

A határidőszület folyamán a következő kötések

Kötések:

Októberi buza 1903.	7.35-7.38-7.40-7.41
Áprilisi buza 1904.	7.59-7.62-7.63
Októberi rozs 1903.	6.27-6.32-6.35
Októberi zab 1903.	5.34-5.36-5.38
Augusztusi tengeri 1903.	6.35-6.36-6.38
Májusi tengeri 1904.	5.18-5.20
Augusztusi repece 1903.	—

Déli egy órákor a következő záróárakat állapítják meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1903.	7.37-7.38
Áprilisi buza 1904.	7.61-7.62
Októberi rozs 1903.	6.32-6.33
Októberi zab 1903.	5.37-5.33
Augusztusi tengeri 1903.	5.36-5.37
Májusi tengeri 1904.	5.19-5.20
Augusztusi repece 1903.	—

Délután fél 5 órákor zárul:

Októberi buza 1903.	7.37-7.38
Áprilisi buza 1904.	7.61-7.62
Októberi rozs 1903.	6.31-6.32
Októberi zab 1903.	5.38-5.39
Júliusi tengeri 1903.	6.33-6.34
Augusztusi tengeri 1903.	5.20-5.21
Repece augusztusra 1903.	—

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde csendes és nyugodt forgalom mellett zárult. Az üzlet folyamán vezető értékek árfolyamában alig hogy változott.

Előzetes. Osztrák Hitelrészvény 659.50-661.25, Magyar Hitelrészvény 730.25-731.25, Államvasúti részvény 665.25-666. — korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 99.40 százelek. Magyar Hitelbank részvény 730.25-730.75, Osztrák Hitelrészvény 659.50-660.25, Salgótarjáni közszénbánya részvény 526. —, —529. —, Adria hajózási részvény 449. —, —451. —, Magyar országos központi részvény 1550. —, Pesti Hazai Takarékpénztár részvény 27978. —, Magyar cukoripar részvény 1490. — korona.

4 órákor zárul: Osztrák Hitelrészvény 660.25, Magyar hitelrészvény 730.50, Leszámitolóbank részvény —, Rimamurányi vasúti részvény —, Osztrák-magyar államvasúti részvény 666. —, Közüti vasúti részvény —, Városi villamos vasúti részvény —, — korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: Incerna magyar 42.—52.— korona, vörös aprószemű 42.—60.— korona, vörös erdélyi —, — korona, vörös borságyi —, — korona, középszemű 50.—54.— korona, nagy szemű 54.—53.— korona, Diánszék-szőlő 64.50-65.— korona, vidéki —, — korona, Táblaszalonna: légszárazított vidéki —, — korona, városi 4 darabos 57.—57.50, korona, 3 darabos 59.60-60.— korona, lisztölt —, — korona, Szilva: boszniai, szokás szerint minőség 13.—14.— korona, 120 darabos —, — korona, 100 darabos 14.50-15.— korona, 85 darabos 16.25-16.50 korona, aszonnaliszálításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.50 korona, 100 darabos 13.75-14.— korona, 85 darabos 15.50-16.— korona, Szilva: slávoniai 13.—13.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona, aszonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén kedvező hangulat után a déli tőzsdén nyugodtan, tartott ár-folyamokkal nyílt meg. Később a tőzsde ismét kedvelten lett.

Zárult kiadó javult.

Bécs, július 10. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjáradék 120.70, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegye 156 — Magyar vasúti kölcsön ezüsten —, Magyar keleti vasúti állami kölcsön —, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —, Rimamurányi vasúti részvény 464.50, Magyar koronajáradék 99.35, 4%-os Magyar földterem. kötvény 98.60, Magyar hitelbank részvény 731.50, Magyar nyeregeményi kölcsön sorsjegye 198. —, Kassa-oderbergi vasúti részvény 581. —, Magyar keresk. bank —, Magyar cukoripar 1490. —

Bécs, július 10. (Osztrák értékek zárlata.) 4%-os papírjáradék 100.50, 4%-os osztr. aranyjáradék 121.25, 1880-os sorsjegye 154.25, Osztrák hitelsorsjegye 430. —, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyek: 483.75, Osztrák-magyar bank 1605, Déli vasút 82.50, Dunagőzhajózási részvény 873. —, Dohányrészvény 354. —, Csehszár és királyi arany 113.2, Német bankváltók 117.42, 4%-os ezüst járadék 100.35, Osztrák koronajáradék 100.0, 1884-iki sorsjegye 246. —, Osztrák hitelintézet részvény 860.50, Unionbank 524. —, Osztrák Lánierbank 411.25, Osztrák-magyar államvasút 365.25, Elbavölgyi vasút 412. —, Alpeji bányarészvény 369.50, 20 frank arany 19.03, Londoni váltóór 239.50 Bécsi tramway Lütt B. —, Bécsi Tramway Lütt A. —, Lipót kőb 278. —, Az irányzat nyomott.

Bécs, július 10. (A Budapesti Napló tudósítójának telefontelefontése.) A délutáni nagyforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 660.25, Magyar hitelrészvény 732. —, Angol-Osztrák bank 274.50, Bécsi bank egyesület 485. —, Union bank 525. —, Lánierbank 411.25, Osztrák-magyar államvasút részvény 865. —, Déli vasút 82.25, Elbavölgyi vasút 413. —, Északnyugati vasút részvény —, Dohányrészvény 354. —, Rimamurányi vasúti 465. —, Alpeji bányarészvény 369.50, Májusi járadék 100.50, Magyar korona járadék 99.35, Török sorsjegyek 119.75, Német birodalmi mártia 117.47-117.35, Napoleonór 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 10. (Újzei tudósítása.) A tegnapi lángha New-York megnyitások lángha irányzatot idézett elő. Bankok 9/10-al, kőbök 10/10-al és szénrészvények 1/10-ol oloscban kezdődtek. Belföldi járadékok állandók. A török értékek közül C. szillárdok, D. gyengébbek. Kínai értékek az ottani zavargásokra 10/10-ol oloscban. Vasutak renyhék. Osztrák értékek később Bécsre gyengébbek. Az utolsó üzleti óra teljesen üzletellen volt. Magánkamatláb 2 1/2%.

Berlin, július 10. (Zárlat.) 4%-os papírjáradék —, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.90, Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajáradék 99.90, Osztrák-magyar államvasút 142.40, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóór 85.10, Magyar vasúti beruházási kölcsön —, Alpeji bányarészvény —, Disconto-Commandit 186. —, Altalanos villamosági Edison 177.60, Gelsenkircheni 183.75, Laura-kőb 213.50, 4%-os ezüstjáradék 100.40, 4%-os magyar arany járadék 101.90, Osztrák hitelrészvény 207.40, Déli vasút 17.90, Károly-Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216. —, 4%-os új orosz kölcsön 98.40, Török dohányrészvény —, Olasz járadék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 146.50, Harpeni 177.50, Az irányzat üzletellen.

Berlin, július 10. (A Budapesti Napló tudósítójának távirati.) Esti forgalom: 4%-os magyar aranyjáradék —, Magyar koronajáradék 99.90, Osztrák hitelrészvény 207.50, Osztrák-magyar államvasút 142.30, Déli vasút 17.30, Északnyugati vasút —, Elbavölgyi vasút —, Orosz bank-jegy készpénz 216. —, Buschtchradai —, Orosz bankjegy (Ultimeo) Lombard —

Páris, július 10. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —, Új török konzol 32.50, Egyiptomi járadék 106.45, Osztrák Lánierbank —, 4%-os bankrészvény 10.95, 3%-os francia járadék 97.85, 4%-os spanyol járadék 82.25, 3% új törleszhető járadék 97.87, Crédit Ioncier de France 12.84, A panai bányarészvény —, 4% 1890. román kölcsön 87. —, Görög kölcsön 216. —, Váltó Olaszországra 9% o. pari. Váltó Amsterdamra 206.12, Váltó Brüsszélre 9/16, De Beers 609.50, Charterred 71.75, 5% bolgár kölcsönvény 430. —, Magyar aranyjáradék —, Déli vasút —, Váltó Londonra 251.50, Osztrák aranyjáradék 102.50, Török sorsjegye 127. —, Meridional vasút —, 4% olasz járadék —, Ottománbank 590 —, 3 1/2%-os francia járadék —, Osztrák földhitelintézet —, Déli vasúti elsőbbségi kötvény —, 4%-os 1896. román kölcsön —, Dohányrészvény 383. —, Váltó Bécsre 103.80, Váltó német piacokra 121.97, Rio 11.72, East Rand 184. —, Randfontein 72.50 Magyar Jelzőalagút 558. —, Az irányzat gyenge.

Frankfurt, július 10. (Zárlat.) 4%-os papír-járadék 100.70, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.90, 4%-os magyar aranyjáradék 101.80, Osztrák hitelrészvény —, Osztrák-magyar államvasút 142.60, Északnyugati vasút —, Buschtchradai vasút —, Londoni váltóór 203.75, Bécsi bankjegyek 121.70, Villamos részvény 126. —, 3%-os magyar aranykölcsön 89.40, 4%-os ezüstjáradék 100.75, Osztrák koronajáradék 101.10, Magyar koronajáradék 100. —, Osztrák-magyar bank 114.90, Déli vasút részvény 18.95, Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltóór 80.75, Párisi váltóór 811.33, Unio bankrészvény —, Alpeji bányarészvény 187. —, Az irányzat tartott.

Frankfurt, július 10. (A Budapesti Napló tudósítójának távirati.) Artyomok januárja, Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 207.60, Német bank —, Disconto 186. —, Berini kereskedelmi bank —, Gelsenkircheni —, Harpeni 177. —, Laura-kőb —, Olasz járadék —, Az irányzat csendes.

Hamburg, július 10. (Zárlat.) 4%-os ezüst-járadék 100.40, 1880. sorsjegye 154.70, Déli vasút 17.50, 4%-os Osztrák aranyjáradék 102.80, Osztrák hitelrészvény 207.50, Osztrák-magyar államvasút 142.20, Olasz járadék 102.10, 4%-os magyar aranyjáradék 101.50, Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Julius 10. A sertésüzlet irányzata: lángha. A) Liszti sertések ára: L) Magyar elsőrendű. Öreg nehez (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 106-108 fillérig, Öreg közep (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fialat nehez (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 115-116 fillérig, Fialat közep (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 114-115 fillérig, Fialat könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, II) Magyar szedelt: Nehez (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérig, Közep (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, III) Romániai: Nehez (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig, Közep (páronként 280 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, IV) Romániai erdeői (Stach), Nehez (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, V) Szerbiai: Nehez (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) 116-117 fillérig, Közep (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 114-115 fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 112-114 fillérig. Szerelési táblázat 1903. július 9. napján volt készlet 48. — darab, — 1903. július 10. napján felhajtotta — darab, — 1903. július 10. napján elszállított 379 darab, 1903. július hó 11. napjára maradt készletben 48.379 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Július 10. —

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Resch Rudolf, Jeszenkovits József, Czeller Mihály, Spáth Julia és Vass Gizella tanítókat, illetve tanítóképeket a szegedi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítóképekké nevezték ki. Az igazságügyminiszter Nuriádn Bogdán kolozsvári ítélőtáblai írnokot a marosújvári járásbírószékhöz segédteljesbíróvá nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Arthold Erzsébet szegvári állami elemi iskolai tanítónőét a dunabogydányi állami elemi iskolához áthelyezte. Az igazságügyminiszter Reich Pál kisújszállási járásbírói írnokát az ipolygási törvényszékhez, Vay Dénes szikszói járásbírói írnokát pedig a nagyhimlyei járásbírószékhöz helyezte át.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Olgyai Bertalan és Klima Lajos beszercebányai kath. főgimnáziumi ideiglenes rendes tanárokat rendes tanári minőségükben véglegesen megerősítette.

Előléptetés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter fokozatosan előléptette: a VIII. fize esti osztály 1. fokozatába dr. Bászel Aurél fehértemplomi, a VIII. fize esti osztály 2. fokozatába Derzi Kovács Ferenc szentesi és dr. Iványi Edző szolnoki, a IX. fize esti osztály 1. fokozatába Demjanovics Andor nagyzebeni állami főgimnáziumi tanárokat.

Pályázat. A makói járásbírószékhöz irnoki állásra négy hét alatt, — a löcsei pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki állásra két hét alatt, — a veszprémi megyei Dudaor és a komárommegyei Kessegfalván III. oszt. postamesteri állásra augusztus 7-ig lebet a folyamodásoknak benyújtani.

Napirend.

Napjár: Szombat, július 11. — Római-katolikus: Pius. — Protestáns: Flacid. — Görög-ország: (június 28.) Cir. és János. — Zsidó: Thamus 16. Sabbat Balak. — Nap ké: 3 óra 58 perckor. — Nyugszik: 7 óra 39 perckor. — Hold két: 8 óra 19 perckor este. — Nyugszik: 5 óra 42 perckor reggel.

A miniszterek nem fogadnak.
A képviselők hármagya fogad délelőtt 11 órától 12-ig. Nemzeti Múzeum. Keptár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Mesézők múzeuma (Kerepesi-út 72.) d. e. 9-10 1 óráig.

A földművelésügyi miniszter (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 10-11 óráig. Belsőudvar 1 korona.

Az aranykincs ismétése és múzeuma. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdekű vasut a Pálffy-terrről.

Állami gyűjtemények helyiségei a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Egyetem felvételi vizsgái Üllői-uton délelőtt 7 órától 12 óráig és d. u. 3 órától 8 óráig.

A fővárosi könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, kőznapokon délelőtt 9-1-ig, vasár és ünnepnapokon 9-12-ig.

Nyilvános könyvtárak zárva vannak.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemeru-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

Közeledési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-10 12 óráig és délután 2-6 6-ig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10-12-ig. **Állatkert** a Városligetben nyitva egész nap. Belsőudvar 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár, tudakozó-osztály és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 22. szám alatti. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténet-gyűjtemény, továbbá a hűvelő-üzem kiállítása (melyben az üzletvezetőség árusítóiak is eszálók) a városi ipar csarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külügyi kirendeltség központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvételrészleg) V. Váci-körút 32. szám alatti.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, július 10.

Hazánkban az idő változó, hűvös és többnyire esős. A csapadék mennyisége a Duná-Tisza közének kivételével mindenütt meglehetősen nagy és főnyönsen sok eset az északi, meg a keleti tájakon.

Északnyugaton a magas nyomást zárt izobár határolja, a depresszió pedig Európa keleti felét borítja.

Nyugat-Európában az idő száraz és a hőmérséklet kevesélemelkedett; Közép- meg Kelet-Európában esős és hűvös időjárás van.

Különb. A hőmérséklet emelkedésével, szeles és változóan felhős idő várható sok helyütt — főleg keleten — esővel.

Vizárlás.

	Jul. 9. 10.	Jul. 10. 11.	Jul. 11. 12.		
Isz.	Schelling	3.24 2.80	Fisz	M-Szolg	0.37 0.35
Duna	Pánsa	3.27 2.85		Telohaza	0.60 0.46
	Lina	1.62 0.91		V-Namény	0.30 0.21
	Bécs	0.98 0.97		Tokaj	0.64 0.56
	Füzény	2.48 1.19		Tósz-Páros	0.64 0.75
	Komárom	3.06 2.05		Szolnok	0.80 1.82
	Budapest	2.56 2.29		Csongrád	1.00 1.87
	Páka	1.68 1.65		Szeged	1.15 2.27
	Mohács	2.74 2.70		Török-Bécs	1.50 1.76
	Gombos	8.28 3.24		Titell	2.69 2.85
	Ujvidék	2.70 2.75		Óndóva	0.86 0.48
	Fanócsa	2.15 2.84		Topolya	1.00 0.78
	Orosva	2.82 2.90		Badrag	1.60 0.62
Móra	Magyarfalva	0.38 1.73		Sajó	1.60 1.68
Vág	Zsolna	2.59 2.89		Hernád	1.10 1.28
	Trenóva	1.65 1.65		Seregye	0.64 0.42
	Sereb	1.99 0.94		B-Ujfalva	0.12 0.24
Mába	Sz-Öthárd	0.29 0.86		Ceuzsa	0.41 0.25
	Sárvár	0.50 0.64		Belyés	0.94 0.10
	Győr	0.48 0.34		Tenke	0.64 0.80
Dráva	Petttau	1.70 1.65		Gurubán	0.57 0.68
	Zákány	0.74 0.44		Borosjenő	1.10 0.88
	Bárca	1.30 0.90		Bákó	0.78 1.12
	Eszék	1.90 1.77		Gyoma	0.80 0.48
Mura	M-Szordah	0.70 0.80		Gy-Fehérvár	0.84 0.40
Sávya	Zágráb	1.93 1.40		Branaylovka	0.64 0.42
	Trenóva	2.85 0.82		Boborin	0.40 0.14
	Mitrovica	1.10 1.20		Arad	0.12 0.14
Szamos	Deés	0.24 0.14		K-Köstyál	0.84 0.82
	Kraszna	0.2 0.88		Temes	1.74 1.82
	Latoros	0.70 0.88		Kiszótó	1.08 0.98
	Laboros	0.60 0.85		Temesvár	0.35 0.18
	Ug	0.38 0.35		Bécskerék	1.40 0.42

FERFIK ÉS NŐKNEK
egmakasabb hevony és idült folyásoknál befecskendezésnek a legbiztosabb gyógyszernek a

SANID LABDASOK
39) Száraz, erős 100 labadán tartalommal és pontos használati utasítással a korona. Vidékre utazóknak és pontatlan körülmények között a

Magyar Királyi "gyógyszertár"
Budapest, V., Marokkó-utca 3/a sz. (Erzsébet ter sarkán)

Minden szó a gyászri beiktatása nonpareille betűkből 4 állér. vastagabb betűkből 6 állér.

A hirdesekre díjmentesen felvilágosítást a kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25. szám.

Kiadóhivatal telefon-szám: 54-39.

Szerkesztői telefon-szám: 56-12.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges belyeget kell mellékelni.

Tudakozóknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdeseket

maius hé 1-től fogva Kerepesi-ut 25. számán (Telefon 54-39) adunk ki hirdeseket és kereseteket...
Breuer nővérek
Eckstein Bernát
Engelmann Mór

Házasságok

Közelítő díszlettel és utalással díjazás mellett a legmagasabb körig: a siker biztos, amennyiben több száz...
Keresetek
50 koronát fizetek

KINALAT.

Zongoratanánt: hármál bilyeget...
Polgári: koronadélimi, tanítóképzés...
Cimbalmozni: tanító alapon kottából 3 hó nap alatt...

Kiseb bírtok.

Budapesti 1 órányira kivétel valótlanul melletti, 2 hold...
Házuladónosok

Légszeszesillár

ebéddé és szalonnával...
Gyümölcs, képviselet

Népszínház

és József-körút tözsommezéségében, Népszínház-utca 23. számán...

A hölgyekre nézve

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a 'Lorison-Crème'...

KERESLET.

150 koronát fizetek annak ki nekem egy házmesteri vagy más megfelelő állást...
Nevelőnl: az. tantó leánya...

KERESLET.

egy két ügyes alvornót azonnal belépésre...
Egy urasági nyelvi: ki a magyar és német nyelvet...

Kajszibarackot!

legjobb annak falból postaként...
Korrepitornak: sánkkonk vagy javítóvizsgra...

Ház Budafokon

mely áll 8 szoba, 3 konyha, 1 nyári konyha...

Gyakran

bizonytalanság fogja el az emberketek, ha arról van szó...

Nyári lakások

olcsón kiadó. Részletes felvilágosítást kapható...

Kiadóhivatal

nyári időnyire 140 koronát...
ATHENAEBUM-r. kiadásában megjelent:

Egy urasági nyelvi

ki a magyar és német nyelvet tanítani szeretné...

Fizetek

800 koronát annak, kibenél...
Háztelek eladás:

Háztelek eladás

Olcsó, nagy lévelű házak...
Birtokeladás:

Birtokeladás

Zalaegerszeg melletti négy holdas birtokra...

Angol, francia

vagy német alapon tanítás...
Gözeéplőcsézetek:

Gözeéplőcsézetek

Államvasuti hat, Schuttlorfi hat, császári hat...

Telek

Óbudán a Tiborhyegen egy 1000 négyzetföld területű...

Magániskolát

a polgári iskolai képzés...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek:

Házvezetőnöknek

ajánlok átál szegvár...
Házvezetőnöknek: